

Reikalavus Nedarbo Apdraudos

Rezignavęs Mayoras Walker Rengiasi Sugrįžti

Angliakasiai Organizuoja Naują Uniją

RENGIA NEDARBO AP- DRAUDOS PLANĄ.

Washington, D. C., rugs. 5 d. — Augant agresyviu nepasitenkinimui organizuotų darbininkų tarpe del Amerikos Darbo Federacijos vadų nesirūpinimo reikalauti nedarbo apdraudos, „Labor Day“ šventės proga federacijos vadai paskelbė, kad jos prezidentas William Green su pagalba ekspertų rengia nedarbo apdraudos įstatymų planą, kuriuo einant būtų įvesta federalė nedarbo apdrauda visiems darbo netekusiems darbininkams. Jei šita planą užgirs federacijos nacionalė konvencija įvyksianti lapkričio mėnesį, tuomet planas bus įteiktas kongresui ir federacijos vadai dešimtį višas pastangas jo pervarymūi.

Dar taip netolimoji praeyti pats p. Green ir kiti federacijos vadai priešinosi įvedimui valdžios teikiamų „dovanų“ darbininkams, bet kasdien augantis darbininkų miniose reikalavimas privertė šios organizacijos vadus pakeisti savo nusistatymą. Nors su rugpjūčio mėnesiu nedarbo didėjimas, sakoma, sustojęs, bet vis tiek federacijos vadai negali atsilaikyti prieš organizuotų darbininkų reikalavimą įvesti nedarbo apdraudą.

Be to, federacijos prezidentas p. Green, kalbėdamas Pittsburghe „Labor Day“ šventės metu, pareiškė, kad laikas organizuotiems darbininkams stoti kovon už gražinimą augstesnių algų, kuomet „dabar ekonominė padangė giedrėja“. Anot p. Green, dabar aktualių bedarbių Jung. Valst. yra mažiau 11,400,000, o sekama žiemą bedarbių skaitlinis neabejotinai pasieks 13,000,000. Todel neišvengiamai reikia siekti išvados, kad federalė nedarbo apdrauda būtų įvesta, nes negreitai bedarbių eilės sumažės net ir laikams pagėrėjus.

Taip pat ir Darbo Sekretorius p. Doak, kalbėdamas Syracuse, N. Y., pažymėjo, kad nors laikai gėrėja, bet reikalinga sudaryti „gerai subalansuotas ekonominis ir humanitarinis programos apsaugojimui nuo besiantinančio socialio pavojaus“. Tuo tikslu p. Doak siūlo trumpinimą darbo valandų ir didinimą darbininkams algų. Daug gražių kalbų reikiama visomis pusėmis bedarbių skurdo mažinimui, bet praktiško beveik nieko neveikiama.

REZIGNAVĘS MAYORAS WALKER PLANUOJA SUGRĮŽTI

Rugsėjo 1 d. rezignavęs iš urėdo New Yorko mayoras Walkeris su savo sėbrais politikieriais planuoja sugrįžti atgal į tą urėdą sekamo rudenio rinkimais. Matydamas p. Walkeris, kad negalės pasiteisinti prieš jam padarytus kaltinimus legislatyvės tyrinėjimų komisijos ir neišvengiamai

New Yorko valstijos gubernatorius Roosevelt bus priverstas jį pašalinti iš urėdo, tad politikierių suplanuota jo rezignavimas ir sekamais rinkimais kandidavimas atgal į tą patį urėdą. Tokiu būdu p. Walkeris atsiektų du dalyku: pabėga nuo atsakomybės prieš jam daromus kaltinimus ir vėl „visuomenės teismas“ — balsuotojai jį gražina atgal į tą patį urėdą. Vadnasi, visais žvilgsniais jis pasilieka nekaltu ir vėl gali vaidinti Tammany Hall politikierių naudai herojaus vaidmenį.

Vėliausi Tammany Hall vadų pranešimai tikrina, kad visų New Yorko apskričių lyderiai užtikrinę savo paramą Walkerio kandidatūrai, išskirianč tik vieną Edward J. Flynn, Bronx dalies demokratų lyderį, kuris palaiko gub. Rooseveltą pusę ir stoji už dabar einantį New Yorko mayoro pareigas Joseph V. McKee, kuris automatiškai liko mayoru kaip Aldermanų Tarybos pirmininkas. Labai negažų ir piktai prasimanymais paremtą ataką prieš gub. Rooseveltą pradėjo pats Walkeris paskelbdamas savo pareiškimą kartu su rezignacija, neva pasiteisinimui del ko jis rezignuojas. New Yorko demokratų Tammany Hall mašina jau atvirai skelbia, kad jos tikslu yra nedaleisti gub. Rooseveltui laimėti prezidento rinkimus ir sugrąžinti atgal į mayoro vietą Walkerį. Esą Džimis tik laukia, kuomet jį „visuomenė pašauks stoti kovon savęs apgynimui“. Mat Tammany Hall mašina labai supykus ant guber. Roosevelt kam jis nenuleido šposais padarytų p. Walkeriui kaltinimų del grafto.

Ką šitokiomis gudrybėmis pasiekę korupcijoj ir grafte paskendę New Yorko demokratų politikieriai, artima ateiti tarodys.

ILLINOIS ANGLIAKASIAI ORGANIZUOS NAUJĄ UNIJĄ.

Rugsėjo 2 d. įvykusi Gillespie, Ill., 200 unijos lokalių atstovų konvencija vienbalsiai nutarė atsimeisti nuo Illinois angliakasių unijos viršininkų ir United Mine Workers of America unijos ir steigti naują uniją su laikiniais viršininkais. „Policy Komiteto“ rekomendacija, kurią angliakasių atstovai priėmė, skamba sekamai: „Mes rekomenduojame, kad santykiai su United Mine Workers of America būtų tuojau ir galutinai nutraukti ir kad tuojau būtų suorganizuotas aparatas naujos unijos įkurimui.“

Prie šio nutarimo prisidėjo ir Indiana valstijos angliakasiai, kurie į konvenciją prisieidė 20 atstovų. Sakoma, kad „policy komitetas“ atstovauja didesnę pusę 45,000 Illinois valstijos angliakasių, kurie yra pasiriję kovoti prieš

5 dol. dienos užmokestį ir taip pat paskelbtas planas atnaujiniimui derybų su angliakasių operatoriais naujos sutarties sudarymui. Pasipriešinimą prieš dabar sudarytą unijos viršininkų sutartį su operatoriais manoma paplėsti į Indiana ir kitas valstijas.

Tačiau pirm pradėjimo organizuoti naują uniją, dar bus pareikalauta leisti referendumui unijos viršininkų išmetimo klausimą. Jei tas reikalavimas nebus išpildytas, kad unijos nariai galėtų pareikšti savo valią sulig esamų viršininkų kompetentiškumo unijos priekalvus vesti, tuomet sekantis streikuojančių angliakasių žingsnis bus atsimeimas nuo U. M. W. of A. ir naujos unijos steigimas.

REZIGNAVO MEKSIKOS PREZIDENTAS.

Pranešama iš Meksikos sostinės, kad susirinkus Meksikos parlamentui valstybės prezidentas Pascual Ortiz Rubio rezignavo, Sakoma rezignacijos priežastimi buvusi prezidento susilpnėjus sveikata. Rugsėjo 4 d. parlamentu posėdy Meksikos prezidentu išrinktas generalas Abelardo Rodriguez. Ant rytojaus naujasis prezidentas paskelbė naujai sudarytą ministrų kabinetą sąstatą.

Rezignavusis prezidentas del monkos sveikatos negalėjo tinkamai eiti pareigų šiuo gyvenamam sunkiu momentu ir todėl turėjo rezignuoti. Bet galėjo buti ir kitos palatinės priežastys, kurios privertė senąjį prezidentą rezignuoti. Naujasis prezidentas turi pilną pritarimą ir Meksikos „geležinio vyro“, tai buvusio prezidento gen. Calles. Todel tikimasi, kad naujosios vyriausybės padėtis bus pastovi, kuomet gen. Calles jai pritaria ir pasižadėjo ją palaikyti.

WASHINGTONE NUALPO 244 ASMENYS.

Rugsėjo mėnuo prasidėjo su dušnum karščiu, kuris palietė rytinius ir pietinius krašto plotus. New Yorke šios vasaros karščiausia diena buvo rugsėjo 2 d. Musų krašto sostinėje, Vašingtone, rugsėjo 5 d. karštis pasiekė 90 laipsnių ir todel 244 asmenys nualpkrėję būdavo ligoniatuose ir bežiūrėdami ugniagesių eisenos gatvėmis. Beveik visi nualpusieji yra iš žiurėtojų tarpai. Nualpusių 63 nagubanti ligonines, 181 asmeniui suteikta laikina pagalba gatvėse ir pasiųsti namo. Vadnasi, ugniagesių netik užsiėmimas karštas, bet ir paroda buvo karšta, kad tiek žiurėtojų nuolpo.

REIKALINGA 150 MILIJONŲ DOLERIŲ BEDARBIŲ SELPIMUI.

Laikina New Yorko Valstijos Nepaprastos Pagelbos Administracija paskelbia, kad reikalinga sudaryti mažiausiai 150 milijonų dolerių fondas selpimui bedarbių ir jų šeimų sekamu žiemos sunklaikiu. Pagelbos teikimas prasidės su lapkričio mėnesiu ir todel tokis fondas būtinais reikia sudaryti. Todel raginama valdžios organai ir privatinė iniciatyva imtis visokių priemonių tokios sumos pinigų sudarymui šelpimo tikslams, nes kitaip galima susilaukti labai liūdnu išvadų.

Konservatyviai apskaitliuojant minima įstaiga sako, kad New Yorko valstijoj šiuo momentu yra virš trijų milijonų asmenų reikalingų pagelbos. Didžiama tos skaitlinės yra benamiai nuskurėliai ir atėjus žiemai prisilgs juos nepakeliamas skurdas.

GENGSTERIAI SIAUCIA IR JURUSE.

Olandų laivas „Galises“ plaukiantis su prekėmis Juodojo Juroj tapo užpultas taip vadinamų jurų piratų ir išplėštas. Laivo viršininkai pasakoja, kad apsisotjus laivui netoli Constanza, Rumunijos pakraščiu, rugsėjo 8 d. anksti ryžingis bus atsimeimas nuo U. M. W. of A. ir naujos unijos steigimas.

DEKRETO BUDU GERINAMA VOKIETIJOS PADĒTIS.

Berlynas, rugs. 5 d. — Kancelerio Franz von Papen vadovaujamos valdžios programa atgaivinimui biznio Vokietijoj šandie patvirtino pasirašydama dekretą prezidentas Hindenburgas. Pirmiausiai šio naujo programo tikslu yra sudaryti nauji darbai esantiems 5,400,000 be darbo vyrams ir

moterims. Šito bus siekiama sekamomis priemonėmis:

Pirma, išleidžiami taksų kredito sertifikatai ir dviejų milijonų markių sumoje premijos darbdaviams už darbininkų samdymą tikslu surasti darbą dviem milijonam bedarbių. Antra, modifikacija priverstinos arbitracijos tikslu priversti darbdavius įvesti industrializuotą sudarant darbo didesnio 40 valandų darbo savaitę tuomi sudarant darbo didesnę raginant darbininkus priimti numazintas algas. Trečia, vykinti įvairius viešuosius darbus, kurių projektams įtoli skirta iš valstybės išdo tarpe 600 ir 700 milijonų markių. Šitokį programą dekretu buvo vykindama Vokietijos valdžia tikisi sudaryti penkis ir pusę milijonų naujų darbų, j kuriuos būtų padėti dabar Vokietijoj esanti visi bedarbiai.

KINIJOJ ŽUVO 1,100 ASME- NŲ POTVINY.

Nelaimingus Kinijos gyventojus naikina netik karai, epidemijos, bet ir pačios gamtos pagaminamos nelaimės. Pranešama iš Shanghai, kad Kwangtung provincijoj Tunkun miestelyje iškilus Tung upėje vandeniui įvyko smarkus potvinis, kuriame prigėrė 1,100 asmenų. Sakoma, tik miestą apsupanti siena sulaukė vandenį ir apsaugojo miestą nuo visiško paskandinimo ir visų gyventojų prigirdymo.

Iš Lietuvos

VIII-X ŠIMTMEČIO KARIŲ GRIAUCIAI.

Šiaulių kraštotyros draugijos suorganizuoti kasinėjimai Linkaičių kaime, Joniškių valsčiuje, senkapiuose, davė daug vertingos muzėjinės medžiagos. Rasti devynių senovės karių griaučiai. Ant kiekvieno kario kaklo ir rankų kaulų yra metalinės apirankės ir apikalės. Taip pat rastos ugniavietės. Manoma, kad tat VIII-X šimtečio karių griaučiai.

JAPONAI NORI PREKIAUTI SU LIETUVA.

Lietuvos prekybos ir pramonės ruma gavo iš Japonijos raštą, kuriame kalbama apie prekybinių ryšių užmezgimą su Lietuva. Jie prašo, kad rumai jiems nusiųstų žymesnių Lietuvos eksportierių bei importierių sąrašą. Raštas atsiųstas iš Nagoya's miesto, pasirašęs vietos prekybos departamento direktorius Hirbino.

KIEK KLAIPĒDOJ PASTA- TYTA NAMŲ.

Klaipėdos krašto statistikos biuro pranešimu, 1931 met. buvo pastatyta Klaipėdos mieste 90 namų. Klaipėdos apskr. 183, Šilutės apskr. 160 ir Pagėgių apskr. 264. Klaipėdos mieste daugiausia buvo statomi gyvenamieji namai, o krašte daugiausia ukio trobsėiai.

VIENTAS KUNIGĒLIŲ VEKSE- LĪ SUKLASTAVO, O KITAS ŽIRAVO.

Prieš kurį laiką kunigas Kunigėlis padirbo vekselį savo broliu Mykolo Kunigėlio ir Damo Kunigėlio parašus ir dar davė pažiruoti kun. VI. M. Vekselio sumą — 6,000 Lt. Tą vekselį kun. Kunigėlis diskontavo valstybės taupomo-

joje kasoje. Atėjus terminui kun. Kunigėlis to vekselio neišpirko ir vekselis buvo protestuotas. Suprotestavus vekselį išėjo aikštėn ir vekselio suklastavimas.

MARČIULIONIO BYLA PERDUOTA PROKURAI.

Marč. Blažaitytė, Vilkaviškio apskr., Pažerų vals., Abštury kaimo, šių metų balandžio mėnesį iš kažkokio piliečio gavo komunistinės literatūros ir pas save paslėpė. Blažaitytei buvo iškelta baudž. byla. Kauno apygardos teismas Blažaitytę nubaudė 5 mėn. paprasto kalėjimo ir atskaitė 3 mėn. ir 3 sav. iškalėto ligi kalėjimo laiko.

MARČIULIONIO BYLA PERDUOTA PROKURAI.

Marč. Blažaitytė bylos tardymas jau baigtas ir byla rugp. 18 d. perduoda Kauno apygardos teismo prokuraturai. Tardant išėjo aikštėn dar vienas Marč. Blažaitytės nusikaltimas, butent, Marč. Blažaitytė pasiėmęs vienam ukininkui iš Pakuonio apylinkės pagal vekselius išieškoti pinigų. Marč. Blažaitytė iš to ukininko vekselius pasiėmęs, bet dar vekselius pasisavinęs. Dabar Marč. Blažaitytė ir už tai kaltinamas.

GYVA STATYBA ŠIAULIUOSE.

Šiaulių šių vasarą yra vienas gyviausių miestų statybos atžvilgiu. Statomos dvi di-

Ukrainiečių Sukilimai

Tik pabaigoje rugpjūčio mėnesio pasaulis sužinojo, kad pastaruoju laiku Rytų Galicijoje buvo sukilę ukrainai prieš savo valdonus lenkus. Sakoma, kad apie 40,000 ukrainų kaimiečių, pagundytų komunistais, ir gyvenančių Polesia, Kamien, Koszyrski ir kitose netolimosiose rusų rubežiaus apygardėse atsiskė mokėti taksus ir sukilo prieš lenkų valdžią. Sukilimui nuraminti naudota policija ir kariuomenė, kuri sukilėlių burius turėjo grioše išgaudyti. Sukilimus pagaliau nuramintas. Du policistai užmušti, keliolika žmonių sužeista ir 20 sukilimo vadų areštuota. Taipgi išleista specialis pagrasinimas, kad daugiau panašių sukilimų nepasikartotų.

Bet šis ukrainiečių sukilimas nebe pirmas (ir, galima sakyti, nebe paskutinis). Vienas ukrainų prieš lenkus pasipriešinimas įvyko dar šių metų liepos 1 d. Tuomet ponai lenkai norėjo Rytų Galicijos ukrainams sugrąžinti senųjų laikų baudžiavą. Kaimiečiai tam pasipriešino ir jiems priešite su policija susikautė. Penki ukrainiečiai užmušta, aštuoniolika sužeista ir virš 100 suareštuota.

Po to, nerimas įvyko Lisko apskrityje, netoli Lvovo, irgi Rytų Galicijoje. Čia septyniūkaimių gyventojai nesutiko taisyti kelius vietoje taksus mokėti. Susiorganizavę kaimiečiai „apsiginklavę“ šakėmis ir lazdomis ir iškėlė bataliją len-

kų policijai. Liepos 22 d. trys to sukilimo vadai pasmerkti mirčiai ir vienas nuteistas amžinam kalėjimui.

1930 metais lenkai turėjo siųsti specialę militarę ekspediciją į tą pačią Rytų Galiciją ukrainiečių sukilimą raminti. Spėjama, kad tuomet ukrainiečiai norėjo nuversti lenkų valdžią ir prisidėti prie Sovietų Rusijos. Tuo metu nemaža ukrainiečių gyvantių palaikėjo ir daugelis sunkiai nukentėjo. Po to lenkai žadėjo ukrainiečiams duoti lengvatų ir mamė juos tuo nuraminti. Bet lenkai savo neatsiekė, nes ukrainiečiai lenkų prižadams nepatikė. (Lenkų sutartims ir prižadams jau nebegalima tikėti. Pavyzdžiui, spalio 7 d., 1920 m. lenkai ir lietuviai padarė Suvalkuose sutartį, sulig kurios Lietuvai priklausė Vilnius. Bet to paties mėnesio 9 dieną, tą patį Vilnių žulikiškai iš lietuvių išlupo ir iki šių laikų vergijoje laiko). Todel lenkams iki šiol ukrainiečių nepavyko nuraminti. Vargiai kada ir pavyks, nes lenkų spriespaudos letena yra sunki ir nepakenčiama. Ir po ta letena tūno ne vien ukrainiečiai; lenkiškai „ponišku“ pyragų prisieina ragauti lietuviams, žydams, gudams, vokiečiams ir kt. Nebe galėdami sunkaus jungo pakęsti lenkų valdomos mažumos (kurios sudaro Lenkijos didesnę populiacijos dalį) bando vienu ar kitu būdu iš po to lenkiško bizno pasiliuosuoti. Nereikia abejoti, kad kada nors ir pasiliuosuos.

Lietuvių Gyvenimas Argentinoj

Į Lietuvą sugrįžo iš Argentinos trejus metus ten išbuvęs vienas kamajietis, kuris vaizdžiai apibūdino Pietų Amerikos išievių gyvenimą, kupiną kančių. Klauku, esą, žiūrėti į vargšus. Džiaugiasi, sako, mūsų seni tėveliai, kad gauna kokį vieną kitą dolerį iš savo sunaus ar dukters, bet, kad tas doleris mokėtų papasakoti, daug karčių ašarų jis išspausdintų iš nelaimingų mūsų tėvų akių.

Grįžusiam tekę matyti viso kio vargo, nors jam kaip kvalifikuotam staliui buvę kur kas lengviau, kaip paprastiesiems „juodababrams“.

1931 m. jis draugų paviliotas, tikėdamas didesnio uždarbio, išvažiavo iš Buenos Aires miesto į laukus kukuruzų laukų. Bet koks ten neapsakomai sunkus darbas. 12 valandų į dieną, negailestingai saulei kepinant, reikia pasilenkus dirbti. Laužo kukuruzus tokiu būdu: prisiriša skudurais prie juostos didelį dviejų metrų ilgio oda apsiutą maišą, kurį velka apsižergę žeme ir meta ten nulažtas kukuruzų varpas. Taip ir šliaužia vaga. Maišui kaskart pilnėjant, vis

sunkiau darosi šliaužti. Ilgainiui nuo šio darbo tiek įvargstama, kad kada reikia atsistoti, tai vienam, be draugo pagelbos, negalima. Po tokio pragariško dienos darbo eina vakare gulti į iš maišų padarytas palapasnes. Kitą dieną ir vėl tas pats, o į dieną uždirba tik 2—3 milereisus.

Daug bedarbių matęs laukuose gulinių augštojo žolėje. Visi jie apdriskę, išbadėję. Policija juos kiekvieną rytą nuvaro toliau nuo miesto, bet jie vis slenka artyn, nes miestie nori duonos plūtą kai kas primeta pasigailėjus.

Daug lietuvių bepročių namuose patalpinti. Ir kaip negėda būtų sakyti, bet lietuvių čia nemažas nuosimtis gyvena „viešuose namuose“. Grįžti į tėvynę mūsų išieviai negali ir jei toks nedarbas ir toliau truks, dar baisnesnis skurdas mūsieškis ištiks.

Pravažiuojant Braziliją, išlipus ant kranto kelevius apsupdave buriai nuskurusius išbadėjusių laimės ieškotojų, vargo, kančių išvogtais veispas. Taip ir šliaužia vaga. Maišui kaskart pilnėjant, vis

NEDEKINGAS SKENDUOLIS.

Šiomis dienomis viename Kauno pliažų vienas išigėręs pilietis maudės ir besimaudydamas emė skėsti. Budis valtininkas skėstantį pilietį išgelbėjo. Išgelbėtasis pilietis išgelbė valdininkui į žandą: sako, kad aš noriu tai ir skęstu — tu į mano asmeniskus dalykus nesikišk! Burmistras tą pilietį nubaudė 20 lt.

PERKUNIJOS NUOSTALIAI.

Per savaitę Lietuvoje perkunas 50 vietose uždegė trobas. Padaryta 150,000 lt. nuostolių.

T E V Y N Ė

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. VITAITIS — Redaktorius, 307 W. 30th St., New York, N. Y.

Visi raštai skiriami „Tėvynėi“ turi būti siunčiami Redakcijos vardu ir turi būti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiūra. Netinkami spaudai smulkūs raštai — korespondencijos, eilės, pranešimai ir t. t., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

VELIONIS DR. KARALIUS

Traginga mirtimi skyrėsi su gyvųjų pasauliu žymus SLA. veikėjas, „Tėvynės“ bendradarbis ir Amerikos lietuvių mylimas literatas Dr. Antanas J. Karalius. Mirė vos 42 metų amžiaus sulaukęs. Todėl nenustabu, kad šio populiarus žmogaus taip staigi ir traginga mirtis sujaudino netik Chicago lietuvius, bet ir visos Amerikos lietuvių inteligentiją.

Kas tik velionį pažinojo, kiekvienas jį mylėjo ir gerbė. Tai buvo nepaprastai nuoširdus ir atviras žmogus — nebijojo niekam pasakyti teisybę ir akis, koku jis vieną ar kitą žmogų pažinojo. Ir kadangi velionis buvo prigimties apdovanojimas jumoristo gabumais, tai už jo pasakytą ir akis teisybę niekas negalėjo pykti ant jo. Velionis ir pats nebuvo be ydų ir jį turėjo gal net daugiau, negu konservatyviai prisilaikantis draugijoj išgyvenusių konvencionalizmo formų inteligentas. Užtat nepykdamas, kuomet kiti velioniui nurodydavo jo paties ydas.

Tačiau Amerikos lietuvių kultūrinis gyvenimas ypatoje Dr. Karaliaus neteko daugiau, negu gero, nuoširdaus ir teisingo žmogaus. Neteko talentingo ir darbštaus literato, kurio gražiais rašiniais sveikatos palaikymo klausimu turėjo progos naudotis ir SLA. nariai. Velionis buvo SLA. Sveikatos Komisijos nariu per pastaruosius aštuonis metus ir visuomet nuoširdžiai mokindavo SLA. narius sveikatai gyventi, kuomet tik jo eilė pridedavo „Tėvynėje“ pastoviai palaikomą Sveikatos Skyrių vesti. Jis rašydavo ir kitais klausimais ir jo raštai pasižymi nepaprastai lengvu ir įdomiu rašymo stiliumi ir skaitytą traukte traukia juos skaityti. Buvo taip pat nepaprastų gabumų jumoristas ir tai viešatiniis tikras jumoristas Amerikos lietuvių gyvenime. Ar kalbėdamas, ar rašydamas velionis patiekdavo tikrą, sveiką jumoristiką. Buvo taip pat publikos mylimas kalbėtojas ir prelegentas. Velionio užsikertanti kalba vertė jį skaitytis su žodžiais ir todėl kalbėdamas kuomžiausiai bereikalingų žodžių naudodavo, todėl jo kalba būdavo įdomi ir turininga. Jis neblogu pasisekimo turėjo ir gydytojo profesijoje. Amerikos lietuvių visuomeninis gyvenimas neteko nuoširdaus ir pasišventusio švietėjo — neužpildoma spraga pasiliko Dr. Karaliui mirus.

Velionio asmenybę vaizdžiai nupiešia jo laidojimo metu kalbėjusieji artimesni draugai, kurių kalbą ištraukus skaitytojas ras kitose vietose šiame „Tėvynės“ num. Vaduojanties velionio praktikuoto nuoširdžiu atvirumu belieka pasakyti tik tiek, kad vis tik velionio Dr. Karaliaus atėmimui sau gyvybės akto pagirti negalima. Žudosi tik silpnavaliai bailiai ir laikinai sumišę žmonės. Kad šandie pasaulio pinigais visokius idealus valdo, tai permenka priežastis kad ir didžiausio idealisto nusižudymui. Didis idealistas yra tas, kuris neatlaidžiai kovoja už savo idealų įkūnijimą ir gailisi, kuomet jam reikia apleisti šis pasaulis. Tvirtavaliu idealisto jokie gyvenime nepasisekimai nebaugina. Be to, vyras ir tėvas neturi teisės saužudystės aktu savo gyvybės siulą nutraukti, nes toks aktas skandžiai paliečia likusią gyvenime šeimą. Tokis tėvo ar motinos žygis gali neigiamai atsi-

liepti ir likusius kudukius visam jų amžiui.

Bet kaip Dr. Karaliaus gyvenimo ydos, taip ir jo šiuropulingas tragingos mirties aktas nesumažina jo nuopelnų, Amerikos lietuvių visuomeniniam gyvenime gražiais darbais užtarnautų. Susivienijimas neteko nuoširdaus ir energingo veikėjo, Amerikos visuomenė neteko talentingo literato ir pasišventusio švietėjo. Liudna ir skaudu, kad taip netikėtai amžinasties uždanga išskyrė Dr. Karalių iš gyvųjų tarpų.

MUSŲ SPAUDA IR SLA.

Vienos SLA. kuopos pirmininkas rašo „Tėvynės“ redakcijai sekama klausimu:

„Mano supratimu, Amerikos lietuvių spauda daro neatitaisomą blėdį Susivienijimui, kuomet visokių nesąmonių prirašo apie mūsų organizaciją. Tas narius begaliniai erzina, kelia jų tarpe nerimą ir kursto prie vaidų. Niekas nepasėja tiek nepasitikėjimo visuomenėje mūsų Susivienijimui, kiek skelbimas įvairių nesąmonių Susivienijimo reikalais pašalinėje spaudoje. Nejaugi negalima to sustabdyti? Butų labai naudinga, jei „Tėvynės“ redakcija išsitarų šiuo svarbiu klausimu.“

Pilnai sutinkame, kad pašalinė spauda daug pakenkia Susivienijimui griežtai neigiamą prasmę jo reikalus aprašydamas ar kritikuodama. Bet iš kitos pusės paėmus, spauda daug pagelbėjo Susivienijimui išaugti ir išbujoti, agitudama už jį ir jo reikalus teigiama prasme visuomenėje perstatydam. Todėl vargiai galima reikalauti spaudos, kad ji visiškai susilaikytų nuo bent kokios kritikos mūsų organizacijos veikimui. Pagaliau, Susivienijimas yra per daug svarbiu faktoriumi Amerikos lietuvių gyvenime, kad mūsų spauda nesidomėtų juo.

Visa nelaimė, tačiau, yra ne tame, kad spauda mūsų Susivienijimui gyvai domisi ir jo veikimą pakritikuoja, bet tame, kad spauda dažnai reiškia griežtai neigiamą prasmę kritikas mūsų organizacijos darbams, kartais net piktais prasimanymais besivadudama. Jei pašalinė spauda tik kurybine prasme Susivienijimo veikimą kritikuotų, tame nebut nieko blogo. Tas tik pagelbėtų mūsų organizacijai tobulėti ir plėstis. Todėl belieka tik prašyti Amerikos lietuvių spaudos, kad ji susilaikytų tik nuo žalingų Susivienijimui kritikų. Pamatuotos ir kurybine prasme kritikos joks rimtas darbas nebijo — tokios kritikos nebijo ir mūsų Susivienijimas.

Pagaliam, reikia pasakyti, kad vargiai galima vienatiniui kaltinti pašalinę spaudą ir už žalingus Susivienijimui rašėjimus joje. Mums rodos, pirmoje vietoje kalti SLA. veikėjai, kurie priverčia pašalinę spaudą kištis į tokius Susivienijimo reikalus, kurių išsprendimas priklauso tik teisėtiems S. L. A. organams. SLA. veikėjai beveik neprisiunčia tokios polemikos ar tokios rezoliucijos-pareiškimu SLA. reikalais, kad nepagrūmotų: jei netalpina mūsų pinigais leidžiamas SLA. organas, tai patalpina kituose laikraščiuose. Ir ne naujiena užtikti dažniau einančiuose laikraščiuose paskelbtas S. L. A. kuopų rezoliucijas pirm to, negu SLA. organo redakcija labiausiai skubėdama galėtų paskelbti „Tėvynėje“. Ar už tokį SLA. veikėjų nusistatymą galima kaltinti pašalinę spaudą?

Neabejojame, kad kiekvienas SLA. veikėjų pasirijimas organizacijos reikalais yra paremtas gerais norais ir, sulig jų geriausio supratimo, organizacijos gerove, išskirian tik asmeniškuomais paremtas atskirų asmenų polemikas. Todėl vietoje tartis su SLA. organo redakcija sulig išneštų pareiškimu

autentiškumo ir ar jų skelbimas spaudoje būtų naudinga kuopai ir organizacijai, tai iš anksto grumojama talpinimu pašalinėje spaudoje, jei SLA. organas nepatalpins. Gerb. SLA. veikėjai nenori suprasti, kad iškraipytais faktais ar padidintu esamos padėties paremti pareiškimai, nors jie dalinai būtų ir pamatuoti, netinka skelbti netik SLA. organe, bet ir pašalinuose laikraščiuose. Tokis SLA. veikėjų užsispyrimas, ant žut but paskelbti spaudoje kad ir žalą nešančius organizacijai pareiškimus, daugiau pasitarnauja Susivienijimo diskreditavimui visuomenės akyse, negu pašalinės spaudos sava iniciatyva reiškiamos kritikos mūsų organizacijos darbams.

Nustojus SLA. veikėjams naudotis pašaline spauda ginčiamais Susivienijimo reikalais, nustotų ir pašalinė spauda žalinga Susivienijimui prasme aiškinti Susivienijimo reikalus.

ANGLIAKASIŲ KOVA

Illinois valstijos angliakasiai veda žutbutinę kovą su darbdaviais iškovojimui sau bent paprasčiausiam pragyvenimui reikalingų algų. Šita angliakasių kova yra dvigubai sunki, nes jiems priseina kovoti ir prieš jų pačių unijos viršininkus, sudariusius sutartį su angliakasių savininkais. Kadangi šita kova paliečia daugelį ir SLA. narių, todėl bus pravartu ir SLA. organui bent pripuolamai išsitariti apie tai. Kuomet eina tarpusavė kova angliakasių unijoje, tai SLA. organui ir tą kovos sukuri įsivelti būtų nevieta, talpinant gana aštrius angliakasių pranešimus iš tos kovos fronto.

Darbdaviai ir Jungtinių Angliakasių Unijos viršininkai sako, kad angliakasiai bereikalingai trukšmauja. Esą naujai pasirašyta sutartis nustato 5 dol. minimum užmokestį už aštuonių valandų darbo dieną. Tačiau šituo dėsniu te galės naudotis tik labai nežymus nuo dienų dirbančių angliakasių skaitlinis. Gaumanti mokėti už iškasamos anglies tonus angliakasiai, tikrina, prie geriausių aplinkybių negalės tokios algos užsidirbti. Kaip šiandio minkštosios anglies industrija stovi, tai angliakasių būtų sunku užsidirbti ir porą dolerių į dieną.

Todėl angliakasiai ir pasipriešino sudarytai naujai sutarčiai su darbdaviais. Delto kilo arši kova ir jau pasižymėjo ta kova net krūvinais susirėmimais angliakasių su kompanijų pasamdytais sargais ir valstijos milicininkais, proteguojančiais sugrįžusius į darbą angliakasius. Akyvaizdoje esamos padėties, ši angliakasių kova yra pamatuota ir užsitarnauja visokios paramos. Gailla, kad ir šiuo atveju atsiranda tokių nesąmonių darbininkų angliakasių tarpe, kurie eisdami darban naujai sudarytos sutarties sąlygomis pasunkina angliakasių kovą. Juo labiau nepateisinamas unijos viršininkų žygis, kuomet jie nesiskaitydami su esama padėtimi minkštųjų angliakasių industrijoj, nesiskaitydami su angliakasių nusistatymu, net ne visai švarius budus panaudodami prievarta antmetė angliakasiams šią sutartį. Tokis angliakasių unijos viršininkų žygis reiškia nepasymą pačios unijos likimo ir perdang išgalėjusį viršininkų autokratiskumą.

Linkėtina, kad angliakasiai artimiausioje ateity efektingai laimėtų savo kovą už duonos kąsnį ir kad jiems pavyktų atsteigti unijoj reikiama tvarką: kad unija gintų jos narių reikalus, o ne pataikautų darbdavių interesams. Šiai angliakasių kovai užjaučiame ir raginame SLA. narius susilaikyti nuo apsunkinimo šios kovos savo talkininkavimu unijos viršininkų užmačioms.

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda Dr. A. MONTVIDAS, 2400 Madison St., Chicago, Ill.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai paduotu antrašu.

T A B A K A S .

Rašo Dr. A. Montvidas.

Aš ne pamokslininkas, ne dorininkas ir ne reformistas, todėl ir mano straipsnis apie tabaką neturi tikslo sudrausti žmones nuo rūkymo. Šiais laikais ruko ne tik vyrai, o ir moters. Nieko tame pikto ir biaueraus. Žmonės turi teisę bovotis taip, kaip jiems patinka. Ant nelaimės, per amžius ir daktarų profesija buvo įsivėlusį ir propagandistų eiles prieš tabaką, alkoholi ir kitus pusėtinai nekalčius dalykus. Pastarųjų laikų moksliški tyrinėjimai vis aiškiau įrodo, kad alkoholis ir tabakas nėra jau sveikatai taip kenksmingi ir pavojingi, kaip buvo rašoma ir kalbama. Kaip pasiskaitai kriščiūniškų daktarų parašytas knygas, išrodo, kad alkoholis yra ne tik nuodas, o priuošia kuną visokioms ligoms ir kenkia netoli kiekvienoj ligoj. Neduodama jokių išaiškinimų ir įrodymų, kodel taip yra. Pliauškiama tuščiais žodžiais. Tiesa, „kilnaus eksperimento“ laikais Amerikoje žmonės geria nuodingus gėrimus, bet čia kaltė ne alkoholio, o nemokėjimo jį tinkamai padaryti. Tačiau apie alkoholi aš čia nekalbėsiu, nes apštus ir dažnas jo gėrimas susilpnina žmogų protiškai ir fiziškai ir gali padaryti vieną kitą ligą. Tabakas gi pakenkti sveikatai gali tik kelias atvejais ir paprastai nedaug.

Tabake esama keletas medžiagų, bet svarbiausia jų yra nikotinas, kuris vadinamas nuodais. Ištikrųjų jis nėra tiek nuodingas, kaip tuli sako. Pradinis rukoymas nuo jo asperga: vemia, išblykšta ir svaigsta. Mat nikotino parzintas skrandis duoda sulčių perviršį ir kraujo spaudimas gyslose sumažėja. Nieko kito blogo neatsitinka. Po kelių rukumų skrandis apsipranta ir kraujo spaudimas net šiek tiek pakyla rukoymo laike. Žemiau normalio jis nupuola tik nuo apštaus prisirukymo. Tai galį įvykti, kuomet rukoma maisto skrandy neturint. Todėl nėra patartina rukti nevalgius. Pasitalko, kad iš kelių tukstančių stiprių tabako rukojujų vienas gauna chroninį skrandžio įdegimą, kuris gali pasireikšti kokuomu, vėmimu ir nepakenčiamais skaudėjimais. Prisieina rukoymas mesti arba laikinai pertraukti. Čia ne tiek tabako kaltė, kiek paties ligojio ypatybė. Kas jam kenkia, kitų tukstančiams nekenkia. Tą patį galima pasakyti ir apie rukoymo kiekį arba apštį. Vieni gali rukti labai daug ir per metus be jokio pakenkimo sveikatai, pas kitus rukoymas paskatina širdį plėti sparciau ir sukelti kraujo spaudimą. Pas nuolatinius rukojujus kraujo spaudimas arba visai nepasikeičia arba pakyla tiek mažai, kad jokios reikšmės neturi. Pas retkarčiais rukamčius pasikeitimas po kiekvieno rukoymo yra žymesis. Krutinės skaudėjimas ir širdies gniaužimas, kuris yra primetamas tabakai, yra nemažiau dažnas pas visai nerukamčius. Nuodugnėni tyrinėjimai vis aiškiau parodo, kad širdies gniaužimas, jos drebėjimas, nereguliaris ritmas netoli visuomet paeina iš arterijų sukietėjimo pačioj širdy arba kitų ligų ir suiručių joje. Niekas dar neįrodė, kad šitie dalykai paeitų nuo tabako rukoymo, išėmus labai retus atsitikimus.

Angina pectoris, arba širdies gniaužimas mažu ir paeina kartais nuo tabako, nes ruko-

mo pametimas tuluose atsitikimuose ją prašina. Vienok gali buti, kad rukoymas tik pakursto jau esančią širdy priežastį sukelti simptomus. Kad tuli rukojuojai gauna spartesnį širdies plakimą ir nereguliarumus jame, to, rodos, niekas neginčija. Tik tuli ir tie nereguliarumai bei spartumas yra menki ir nekenksmingi.

Tuli rukojuojai gauna chroninį bronchų, arba gerklės, arba nosies įdegimą. Vėl tik tuli. Kiti ruko apšciai ir yra sveiki.

Nėra lengva išspręsti, kiek nikotino rukojuojas gauna. Manilos tabakas turi jo mažiau, negu Virginijos. Vienok deginant Virginijos tabaką gaunama nikotino šiek tiek mažiau. Tai priklauso nuo to, kaip tabakas dega. Iš 100 gramų tabako galima išskirti apie 2½ gramos nikotino. Rukant apie pusę jo nepatenka į burną. Reiškia, iš 100 gramų ruko mo tabako rukojuojas nuryja apie gramą nikotino. Gal ir mažiau, jeigu dalis jo išspiaujama arba pypkės cibuke pasilieka. Papirosai ir mažiukai cigari sparciai dega ir didelė nikotino dalis išeina su dumais ir orą. Stori ir drėgni cigari dega lėtai; vienu dumų įtraukimu į burną gaunama gerokai nikotino. Tas pats darosi rukant pypkę trumpu cibuku. Vadinasi, jeigu du rukojuojai sudegina tiek pat tabako, bet vienas ruko storus cigarus arba pypkę trumpu cibuku, o antras papirosus, mažiukus cigarus arba pypkę ilgu cibuku, pastarasis gauna žymiai mažiau nikotino. Be to, reikia imti domėn ir rukoymo būdą. Jei rukojuojas trunkia dumus į plaučius arba ilgokai palaiko burnoj, jis gauna daugiau nikotino, negu tas, kuris juos išpučia laukan tuoj.

Apsinuodijimas nikotinu iki alpimo yra retenybė. Reikalinga didelė doza kad tai įvyktų. Nuo rukoymo perviršio gali įvykti smegenyse depresija ir žymiai nupulti kraujo spaudimas visame kune, nuo ko pradėdama svaigti arba ir alpti. Be jokio gydymo šitie simptomai dingsta. Norint paskubinti jų dingimą, reikia pastimuluoti širdį juoda kava arba tinkamais vaistais. Vandens gėrimas irgi nemažai gelbsti.

Tabako rukoymas virsta papročiu, kurio nusikratyti kur kas lengviau, negu girtuokliavimo arba narkotų vartojimo. Net umas rukoymo pametimas pas labiausiai įpratusius rukti nešaukia jokių simptomų. Gal tik neramu pradžioj, kaip ir bile kolį kitą paprotį pametus. Kas kita yra su alkoholikais ir narkotų vartotojais. Reiškia, kad nikotinas nėra įpročio pagrindas. Ir ne del jo gavimo žmonės ruko. Pastebėta net, kad daugelis rukojujų neturi malonumo rukti tamsoj, kuomet dumų nemato. Malonumas, turbūt, gaunamas iš šiltų, aromatiskų, dalinai erzinančių gumori, gerklę ir nosį dumų rukoymo laike; be pastangų galėjimas judinti ranką ir dirbti lupomis, taip sakant, turėjimas kuo užsiimti, ir gėrėjimosi pučiamų vienai ir kitaip dumų sudaro malonų paprotį.

Tabako rukoymas ir čulpimas didžiūmai visai nekenkia. Perviršis, kaip ir visi kiti perviršiai, kenkia vienim mažiau, kitiem daugiau. Kurių sistema nepakenčia jo ir daro suirutes, tie neprivalo jo vartoti. Bet melagingai daryti tabaką koku tai baisumu nėra reikalo.

Vilniaus Užgrobi- mo Minėjimas

Lietuviai amerikiečiai, ar visi esate prisirengę paminėti Vilniaus užgrobi mo dieną? Jei dar ne, tai jau laikas rengtis paminėti. Vilnių lenkų plėšikas Želigovskis iš lietuvių išplėšė 9 dieną spalio, 1920 metais.

Mieli broliai ir sesutės, šiemet Vilniaus užgrobi mą minėkime drąsiai ir iškilmingai. Iškelkime lenkams protestą ir reikalaukime Tautų Sąjungos, kad ji atitaisytų Lietuvos-Lenkijos padarytą sutartį Suvalkiuje, pasirašytą spalio 7 d., 1920 m., kurią spalio 9, tą parikių metų lenkai sulaužė. Prasykime Amerikos valdžios, kad ji užtartų mūsų brolius okupuotoje Lietuvoje. Musų tautietis Tadas Kasčiuška į šią šalį atvyko, kad pagelbėjus Jurgiu Washingtonui išliuosuoti, Ameriką iš Anglijos vergijos. Lietuvis pagelbėjo Amerikai, dabar Amerika turėtų pagelbėti Lietuvai išvaduoti Vilnių.

Mes, visi lietuviai, stokime

kaip vienas už Vilniaus paliuosavimo darbą! Klauskime, bel skime, prašykime ir reikalaukime, o Vilnių atgausime. Broliai Amerikos lietuviai! dar sykį sakau: paminėkime Vilniaus užgrobi mo dieną! Paminėkime iškilmingai ir įspudingai.

Skeonietis.

MISKŲ REIKŠMĖ.

Miškų išnaikinimas yra ne vien tik statybos medžiagos ar kuro klausimas. Mokslas parodė, kad visiškas miškų išnaikinimas turi daug labai svarbių pasėkų. Palestina, senovės Graikija, Ispanija, šiaurės Afrika kadaise buvo augstos kultūros žemės, delto, kad turėjo pakankamai lietaus. O lietaus turėjo delto, kad turėjo didelius miškus. Miškai buvo drėgmės rezervuarais. Juose laikydavosi didelės atsargos vandens nuo žiemos sniego ir vasaros lietaus. Kaip tik buvo išnaikinti miškai, šitie kraštai pamažu virsta tyrlaukais. Be miškų vanduo tuojau dalimis išgaruoja, dalimis nubėga upė-

mis. Žemė lieka sausa, neduoda garų ir lietaus buna vis mažiau. Tokiu būdu šiaurės Afrika, kadaise turėjusi derlingą žemę ir augstą kultūrą, virto tyrais. Ispanijoj irgi tyrai plečiasi del drėgmės stokos. Graikija kadaise labai turtinga savo derlinga dirva dabar irgi skursta del drėgmės trukumo.

Toliau, miškai arba ir šiaip medžiai sulauko vėją. Pastebėta, kad miškus išnaikinus, vėjai labai padidėjo. Vėjai ne tik tuo kenksmingi, kad vargina žmones ir gyvulius, gadinna trobas, naikina pasėlius, bet ir kenkia dirvoms, nunešdamas derlingas daleles, kurios paprastai buna daug lengvesnės.

Pagaliam, miškams išnykus, pradėjo dažnai kartotis potvyniai. Seniau potvyniai budavo retas atsitikimas. Mat, ir sniegas pavasarį miškuose tripdavo pamažu. Ir iškritęs lietus susėsdavo sumanoton dirvom. Dabar sniegas tirpsta staigiai, lietus irgi umai subėga į upes. Jų vanduo netelpa vagoj ir užlieja didelius plotus.

JAUNIMO KELIAI

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Jaunuolių Skyrus

Kol jausmas, o broli, atk pasilko gaudus
Ir dirvos nepilka! Tuomet, kada jausi,
Kaip krus ima stungi, dvasia jau susiaudus.
Vėlu jau prie darbo: nė sėsi, nė plausi.

Kol dega krutinė švata ugnis toji,
Kur traukia prie darbo ir duoda tiek vieno,
Jog mekas ir silpnas net milžino stoli.
O dirb, idant neitų ugnis ta ant oleko!
Dr. V. KUDIRKA.

Ar Lietuvinamės?

Kai kas dar vis daro pastabas, kad mūsų, Amerikoje gimęs ir augęs, jaunimas nėra ganėtinai lietuviškas; priešingai — esą tas mūsų jaunimas vis labiau ir labiau ištautėja. Žinoma, kad jaunimas ištautėja — tokios pastabos galima daryti. Bet tos pastabos netinka visam jaunimui; netinka jos ir jaunimo didžiūniam.

Dalis jaunimo yra ištautėjusi ir ta dalis jau nesistengia ir gal nesistengs lietuvinėti. Tačiau didesnę jaunimo dalis yra gerai lietuviškas ir vis daugiau lietuvinasi. Pavyzdžiui šiam pareiškimui yra labai daug. Imkime kad ir vieną pavyzdį — organizacijas. Ne taip jau senai čia augusio jaunimo lietuvių organizacijose ir su žiburiu but buvę sunku surasti. Jei vienas-kitas ar viena-kita prie bi kurios organizacijos ar draugijos ir priklausydavo, tai budavo didelė retenybė ir tą jaunuolį ar jaunuolę veik skersai išilgai Ameriką visai lietuviškai žinojo. Taip, žinoma, buvo apie 15-20 metų atgal. Dabar betgi jau kas kita. Dabar nerasime tos organizacijos, kur jaunimas nesudarytų žymios dalies. Jo nemaža rasime ir pirmose eilėse, užimant net vadovaujamas vietas. Apie tiek metų atgal ar galėjom bent kur užėti lietuvių jaunimo bent kokią draugijelę? Bet dabar visokių klubų-klubelių, visokių jaunimo organizacijėlių rasime beveik kojoje lietuvių kolonijoje. Studentų ir alumnų klubai ne taip senai buvo visai negirdėtas dalykas; dabar gi jų turime išties eilę — veik kojoje didesnėje lietuvių kolonijoje.

Tai gi aišku, kad tas jaunimas į organizacijas rašosi. Ir rašosi ne delto, kad jose radus vien materialį pasitenkinimą. Ne; tam tikslui yra svetimtaučių daug geriau pasilaikantis organizacijos. Lietuvių jaunimas į mūsų organizacijas stoja ar savas lietuviškas draugijėles tveria vien lietuviškos idėjos: jam svarbu palaikyti lietuvių šiam krašte ir dirbti lietuvių kultūrinis darbus! Jei ne ta lietuviškos idėja, tai lietuviškos organizacijose jaunimo gal visai neturėtume; nebūtų ir jaunimo organizacijėlės įvairiais tikslais organizuojamos.

Antras pavyzdys, tai lietuvių meno draugijos: chorai, dailės rateliai ir kitokios. Gerai pastebėję, pamatysime, kad Am. lietuvių choruose, meno rateliuose ir panašiose draugijėlėse jaunimas jau sudaro 95%; vadinasi, iš kožo šimto prie choro ar panašaus būrelio priklausantių lietuvių, čia gimusių yra 95, o tik 5 iš Lietuvos atvykę.

Paimkime taipgi lietuviškus parengimus. Ne taip jau labai senai lietuvių parengimuose jaunuoliai buvo skaitomi „ant pirštų“. Šiandien jau kita medalių pusė: jaunimas sudaro pusę, o dažnai ir daugiau atsilankiusios publikos. Tai dar vienas neperdedamas įrodymas, kad mūsų jaunimas didžiūnėje lietuvių, o ne ištautėja.

Visa bėda su mūsų jaunimu, tai kad jis dirba ir organizuojasi pavieniūse mažuose būreliuose. Reiktų jam glauštis į tokią, kaip SLA., nacionalę organizaciją. O čia, susidarius dideliame būriui jaunimo, po šios organizacijos globa būtų galima veikti žymniau ir nemirtingus lietuviams darbus.

Filosofas.

Nemunu Plaukiant

Plaukiau pavandeniu nedideliame „Birutės“ garlaivy. Pamažui vieni pasikui kitus slenka puikiais kalneliais, miškais ir krumais papuosti Nemuno krantai. Juos šiandien skaisčioji saulutė meiliai glamonėja. Žiuri žmogus į bėgantį vandenį, ir galva svaigsta: stebiesi ir pamiršti, kur besąs. Čia dangus su saule, upės lygis, kalnų šlaitai — viskas sumi... ir kruvą; iš Nemuno gelmių spindi ta patį saulę, kurią ir danguj matai: Nemune nardo kalnelių šlaitai drauge su jų miškais, krumais, žolynais...

Bė trūkšmo, galinai, pamaži teka plati vandens juosta. Puspilkaiai basi

vaikai, sustoję pakrantėje, garsiu šauksmu lydi mūsų laivą, nuo kurio sukyla gana didelės vilnys, bėga į krantus, trukšmingai atsimušą ir nyksta po vaikų kojomis. Iš tolo atlekia drauge su lengvu vėjaliu liudnos daimos gaida ir žodžiai: „Oop, op! Kas ten Nemunėli? Ar tu mane šauki?“

Garlaisvė paveja, aplenkia ir vandeniu aptaško upe varomus sielus, kurie ima smarkiai suptis laivo sukeltose vilnyse. Rudabarzdžiai sielininkai, svyrudami ir klupčiodami, žiuri į laivą, šaiposi ir kažin ką garsiai sako. Priešais atplaukia lentų prikrautas prekų laivas; lentos, kaip auksas žiba, saulės spindulių nušviestos, ir atsimušą vandeny. Arčiau priėjusi mūsų iš „Birutės“ paleidžia savo skardų švilpuką. Tai išgirdęs ir prekų laivas ima švilpti. Abu du švilpukų balsai, vienas storesnis, antaras plonesnis, garsiu aidu atsimušą Nemuno krantuose, miške ir nurieda toli per laukus. Didelės vilnys, susidaužiosios viena į kitą, atsimušą į laivų šonus ir stipriai įsupa laivus; abudu laivus supa Nemuno vilnys.

Lėkštuose Nemuno krantuose žaliuoja pievos, toliau — pušimis apaugę kalnelių šlaitai. Ten rioglinėja žalmarių galvijų kaiminė. Iš tolo karvės drauge su piemenuku atrodo labai mažos, kaip kokie vaikų žaisleliai, bet priplaukus arčiau, kiek padidėja. Ties pievomis iškilę paukšteliai, kaip mažyčiai taškeliai, laksto, bet mėšvame ore jie gerai matyti. Nors negirdėti nė vieno jų balselio, bet į paukščius žiūrėdamas lyg ir jauti vyturiuko sidabro giesmelę, kuria jis lydi pirmos artojo darbus pavasary.

Ore kvėpia pušys ir jaunučiai lapeliai. Vis nauji ir nauji vaizdai savo švelniu grožiu akis glosto, lepina, o galvoje kelia naujų minčių ir atminty žadina visą eilę pamirštų vaizdų.

Štai augštas, pailgas kalnelis; jis panašus į didžiulę paklotą lovą. Tai ne paprastas kalnas, bet senovės žmonių supiltas piliakalnis. Kam jį pylė? Gal čia buta senovės šventvietės, kurios stebuklai sutraukdavo čia žmonių minias iš įvairių Lietuvos kraštų — suduvių, žemaičių ar Dainavos kraštų? O gal čia stovėta garsios pilies, kuri dieną naktelę budriai saugodavo, ar neplaukia Nemunu kuris Lietuvos priešininkų, ar neselina pulki ir išplėšti sukratų lietuvių turtų svirne?...

Mintis veja mintį, kaip to Nemuno vilnys. Senovės Kaune, Trakų, Vilniaus, Veliuonos, Punišos, Merkinės vaizdai kyla mano galvoje. Ir tu, Nemun kaip brangus šią valandą man butu kad prabiltum galingu savo balsu li. vaikytum visus neišskumus! Gal mūsų žinios tuomet reiktų keisti?...

Keleivis.

SLA. JAUNUOLIŲ DARBUOTĖ

BROOKLYN, N. Y.

Pasigendama Lietuvių Kalbos Mokyklėlės.

Jau nekartą „Tėvynėje“ buvo rašyta, kad mūsų mieste, SLA. 38 kuopai globojant, ketelė metų gyvavo lietuvių kalbos mokyklėlė. Ją lankė gana didelis jaunuolių skaičius. Kiek pamenu, kožną metų budavom tarp 70-80 mokinių. Ir visi mes mokėmės lietuviškai skaityti ir rašyti. Mokėmės taipgi lietuviškų dainų ir kai kada duodavome koncertėlius. Pas mus visus tuo laiku buvo geras upas. Juk išmoki savo tėvų kalbą yra tai didelė garbė! Mes kasdien vis daugiau ir daugiau supratimo gaudavome apie savo tėvų kalbą, apie mūsų senąją močiutę Lietuvą, jos istoriją. Bedainuodamė, grožijomės lietuvių dainomis ir kožną dieną darėmės geresniais lietuviškas. Pagaliau, be niekur nieko, ta mokyklėlė 1930 metų pavasary ėmė ir užsidarė ir daugiau jau nebeatidarė. Pamenu, sulaukę tų pačių 1930 metų rudeninio sezono, keli berniukai ir mergaitės nubėgome užsirašyti mokinius, bet mums atsakyta, kad mokyklėlė daugiau jau nebegyvuos. Visi buvome labai nusiminę.

Kodel ta mokyklėlė užsidarė — aš nežinau. Visa ką aš, kaip buvęs mokinys, turiu pasakyti, tai kad labai negerai padaryta mokyklėlę uždariant. Tuomet jaunuoliai turėjo kur lietuviškai pasimokyti. Dabar tokios vietos nėra ir suėję buvę mokiniai mokyklėlės likimo labai apgalvaujame. Mums rodos, kad ta mokyklėlė vėl būtų galima atidaryti ir ją palaikyti. Aš tiek žinan, kad mokinių būtų nemažiau kaip ir anais metais. Aš žinan net keliolika berniukų ir mergaičių, kurie ta mokyklėlę lankytų. Tikim jų atsirastų ir kur kas daugiau. Todėl aš, varde daugelio buvusių ir busimų mokinių prašau visų tėvų, ypač SLA. 38 kp. narių, kad jųs minimos kuopos susirin-

kime apie mokyklėlės atidarymą pakalbėtumėt, ją atidarytumėt ir toliau palaikytumėt. Aš manau, kad tokiam dideliame mieste kaip Brooklynas-New Yorkas neturėti lietuvių kalbos mokyklėlės tai sarmata. Todėl brangūs tėveliai, išpildykite mūsų prašymą — duokite mums lietuvių kalbos mokyklėlę Brooklynė. Mes jums už tai busime labai-labai dėkingi. Buvęs Mokinys.

Mažamečių Kampelis

Tėve, paskaityk šias pasakėles savo vaikeliams

VIRŠILA IR VADAS.

Kartą vieno amerikiečių kareivių burio vadas-viršila liepė keliems savo kareiviams pakelti gana didelį rąstą tiltui pataisyti.

Darbas buvo sunkus, o viršila vis ragino skubinti.

Atjojo prie jų kaž koks nepažįstamas žmogus ir paklausė viršilą, kodel jis nepadedą taip sunkiai dirbantiems kareiviams. Viršila, pasididžiudamas, atsakė:

— Aš esu viršila!

Nepažįstamasis atsiprašė to nežinojės. Paskui nulipo nuo arklio ir padėjo kareiviams užkelti rąstą.

Padirbus darba, nepažįstamasis priėjo prie viršilos ir tarė:

— Jeigu tamsta turėsi kada darbą, kurio neišgalės kareiviai atlikti, pakiesk tada vyriausijį savo vadą — aš visuomet pribusiu.

Tas nepažįstamasis buvo visos amerikiečių kariuomenės vadas.

NARSUS PAUKŠTELIS.

Kartą katinėlis rado krumuose paukštelio lizdą. Iš lizdo kyšojo penkios mažytės jaunu paukšteliai galvytės.

— O, dabar tai jau gardžiai pavagysiu! — tarė sau katinėlis.

Katinėliui net akys sužibo. Buvo jau betverias paukštelį. Tik purpt, atskrido paukščiū motinė. Kad šoko motinė at katinėlio! Kad pagavo kapoti snapeliu į galvą, į snukučių, į akis katinėliui. Katinėlis pamiršo ir paukštelius — tik rukstą namo, kiek pajėgdamas.

Koks buvo motinėlis ir mažųjų paukštelių džiaugsmas!

KALVIS IR ŠUO.

Kalvis turėjo mažą šuniuką, kuris visada miegodavo, kuomet jo ponas dirbdavo kalvėje, bet greit pašokdavo, kada ateidavo laikas valgyti. Vieną dieną tatai nepatiko kalviui ir jis, mesdamas, kaip paprastai, kaulį tarė:

— Kokia gali buti nauda iš tokio tinginio, kaip tu?! Kada aš mušu kuju ant priekalo — tu sau miegi išsitiešęs, ir aš dar nepaimu burnon pirmo kšnio, o tu jau ir kraipai uodegą, kad kartais tavęs neužmirščiau!

Kas nedirba, mielas vaike — tam ir duonos duot nereikia.

Ž V A I G Ž D U T Ė.

Šviesi žvaigždutė nusirito į nematuotas plytbes, Prapuolė... žymės nepaliko Ir klaidžioja po tuštybes. Jeigu tikėt, ką žmonės sako, Gal motinėlis sėngalvėlės Sėmyna tuo laiku neteko... Kas vaikelius jos prižiūrės? O gal tėvelis darbininkas Mirė kartu su žvaigždute?... Ir stovi verkdamis aplinkui Vaikai su sergančiais vaikais. Pr. Vaičiaitis.

LIAUDIŠ DAINA.

Pas motinėle valią turėjau: Kolec norėjau, toli gūtėjau. Rytelė kėliau vis dainuodama, Dureles vėriau linksma budama. Stalėl tiesiau šilkų drobele, Langelį puošiau rutų šakelė. O kada ėjau aš pro kiemelį, Žemė dreboje man po kojaliu. Man ant rankelių žiedai žerėjo Ir ant galvelės vainikas žydėjo. Pas motinėle rile rilelė, Pas anytelė didi vargeliai.

J U O K A S.

Mažas Jonukas tampo katę už uodegos. Katė spiriasi, nori ištrukti. Motina bara Jonuką:

— Jonuk, kam tu katę traukai už uodegos?!

Mamyte — aš netraukiu; aš uodegą tik laikau, o katė pati traukia, — atsako Jonukas.

PATARĖS.

Kas perdaug skubina, tas vėliau darbą baigia. Nė vienam vėjas kepsnies neapneša. Klausęs senoulių nesigalėsi.

MISLĖ.

Girioj kiristas, krautuvėje pirktas, paimtas ant rankų graudžiai verkia.

Kęstutis==Lietuvos Gynėjas

Šiemet rudenį sueina 550 metų nuo Didž Lietuvos kunigaikščio Kęstučio mirties. Visa Lietuva rengiasi šias sukaktuves iškilmingai paminėti rugsėjo mėn. 25 d. Redakcija.

Bevaduodamas kryžiuočių apsuptą Veliuonos pilį, 1340 m. padėjo savo galvą išmintingasis Lietuvos valdovas Gediminas. Jis paliko 7 sunus: Montvydą, Narimantą, Algirdą, Kęstutį, Liubartą, Karijotą ir Jaunutį. Viduramžių papročiu, vyresnieji sunys, Gediminui dar gyvam esant, valdė įvairius plačios tėvo valstybės kraštus. Algirdas sėdėjo Vitebske, Liubartas Galicijoje, Kęstutis — Trakuose, valdydamas augštaičius, žemaičius ir kitus vakarų Lietuvos įvairiose liūdu, ukrainiečių ir rusų žemėse, priklausiusiose Lietuvos valstybei. Vienas tik tai Jaunutis gyveno prie tėvo. Gediminui mirus, jis apėmė Vilniaus sostą ir tarėsi esąs didysis Lietuvos kunigaikštis, bet tikrumoje to nebuvo.

Vyresnieji Gedimino sunys, kurie seniau buvo klunusis tėvo padėjėjai, dabar nebenorėjo klausyti jauniausiojo savo brolio, elgėsi kiekvienas visai savarankiškai ir tuo budu didžiulę Lietuvos valstybę nejuokiamis pradėjo skilti ir visaj nepriklausomas dalis. Net kilniausias ir drausmingiausias Gedimino sunus Kęstutis 1342 m. daro su angliais tarptautinę sutartį, tegaliojančią tik jo valdomoms žemėms.

Sunku pasakyti, kaip toli būtų nuėjęs šitas Lietuvos skilimo procesas, jeigu amžinieji Lietuvos priešininkai kryžiuočiai nebūtų pasiskubinę priminti Gedimainiams vienybės ir susiklausymo reikalą. Matydami vidujinį Lietuvos pakrkmą, kryžiuočiai pradėjo ruošti dideliam karą žygiui. Pasikvietę talkon čekus, vengrus ir daug Vokietijos rierių, jie ruošėsi užpluti Lietuvą ir pasigrobtį augštaičių bei žemaičių kraštus.

Tokią galybę atremti tebuvo galima tik sujungtomis visos Lietuvos pajėgomis. Dėja, tariamasis didysis kunigaikštis Jaunutis tų pajėgų suburti nesugebėjo. Tuomet Kęstutis, matydamas pavojų, gresiantį lietuvių tautos laisvei, rįžtasis daryti perversmą.

Pasitaręs su Algirdu, jis užima Vilnių, pašalina Jaunutį nuo sosto, o didžiūnį Lietuvos kunigaikščiu paskelbia Algirdą. Tą padaręs, jis sugrįžta į Trakus, rodo Algirdui nuoširdų klunusumą ir savo pavyzdžiu paveikia kitus brolius, palenkdamas juos prie vienybės. Nenuskriaudžia ir neatstumia nuo savęs jis nei Jaunučio, kuriam davė Zaslavo kunigaikštiją guduose.

Kęstučio padarytasis perversmas nesutabdė kryžiuočių prauostojo žygio. Jie užpuolė Lietuvą, bet sujungtomis Algirdo ir Kęstučio pajėgomis buvo sumuštis ir atremti.

Netrokšdamas garbės nei viršenybės, Kęstutis visą savo amžių broliškoje meilėje ir vienybėje gyvena su Algirdu ir sparciai sugrąžina Lietuvai Gedimino laikų galybę ir garbę. Vakaruose jis be paliovos grumiasi su kryžiuočiais, neleidamas jiems pagrobtį nei vieno mūsų žemės gabalėlio. Keturiasdešimtis metų su viršum Kęstučio kardas ir skydas garbingai dangstė lietuvių tautos laisvę. Per tą ilgą laiką kryžiuočių ordinas 90 kartų buvo užpuoles Lietuvos žemę, bet visi tie užpuolimai buvo atremti. Pats Kęstutis, norėdamas sutriušinti kryžiuočių galybę, 40 kartų yra puolęs ordino žemes. To negana, Kęstučio kariuomenė, Algirdo vadovybėje, du kartus pasiekia Maskvą, o 1350 metais Kęstučio vedami žemaičiai nužygioja į tolimąją Galiciją, išvaro lenkus iš to krašto ir įsiveržia Lenkijos gilumon iki Sandomieriaus ir Radomo.

Tokius žygius galėjo atlikti tiktai nepaprastas ir visos tautos mylimas vadas. Kęstutis toks ir buvo. Įgimtas karys, kuriam beveik neteko su žirgu ir kardu persikirti, jis visur ir visuomet pasižymėdavo teisingumu, širdingumu ir tikrai rierišku kilnumu. Net priešų tarpe Kęstutis buvo prideramai įvertinamas ir gerbiamas. Voklėčių ir lenkų metraščiai vadina jį pavyzdžiausiu ir tauriausiu anų laikų rieriūm bei teisingiausiu žmogum.

To nevezint, atsirado nedorėlis, kurs atsidrąsino negarbingiausiu budu tą visos tautos mylimą ir visų kaimynų gerbiamą didvyrį nužudyti. Tas niekingas žmogžudys, kaip žinome, buvo Kęstučio brolavikis Jogaila. Pavydo ir piktų patarėjų pagundytas, jis klasingu budu apkalino Kęstutį Krevos pily ir tenai jį pasmaugė. Tiesa, buvo paskelbta, esą Kęstutis pats nusižudė. Jo lavonas buvo nugabentas į Vilnių, tenai sudėgintas lietuvių šventovėje ir pelenai palaidoti su priderančiomis iškilėmis. Tačiau, kelioms dienoms praslinkus, mylimoji Kęstučio žmona Birutė buvo nuskaudinta, o patikimiausieji jo bendradarbiai Butrimas ir Vydimantas nukirsti kalavijū. Kęstučio sunui Vytautui tame pačiame Krevos kalėjime buvo pamošta negarbinga mirtis.

Tas atsitiko 1382 metais. Prasliuko pusšėsto šimto metų. Lietuvių tauta ir šiandien atsimeia Kęstutį, jį gerbia ir myli. Birutės daina tebeskamba kiekviename Lietuvos kampely. Slinks dar šimtmečiai, bet Kęstučio vardo ir garbingų jo darbų Lietuvos niekada neužmirš. Ji visuomet minės tą garbingiausiąjį savo laisvės gynėją, o Kęstučio nuveiktieji darbai ir žygiai visuomet bus gaivinąs šaltinis, iš kurio tauta semsis stiprybės esamiems ir busimies laikams. (M. R.)

Baltija

Gintarinės bangų — bangos... Kupros putų nupudruotos... Piestu stodamos puola nualintus krantus, triuškina į juos šniokščiančią savo galybę!... Pašėlusiai spiaudydamosios rija kuopų smėlį! Akimirka! Persisotinusios, nurimusios bėga jos atgal į save, į savo jūros širdį, ištrokusios vienumos ir neribotos, mėlynos laisvės. O ten sidabrinėm ašarom taško vienuolė — žuvėdra... ir vėl... žmonių pasigedusi jura veržias į krantą... Pasėmusi iš bedugnų kišenių sauja gintaro — sviedžia ją „lauktuvių“ — žaliomis, mėlynomis, rusvomis kepuraitėmis. Paskum — galingu glėbiu braukta džiugiai krykštujančias butybes, ir prukšta juokais! O-o-o! Cho-o-o! Cho-o-o! O-oooo!...

Vienu užsimojimu jura nušluotų nuo kuopų tuos pluduriuojamčius, į gintarą nudegusia oda lilliputus! Vienu žiotelėjimu prartytų, jei tik... netingėtų!...

Antra vertus jurai įdomu: vabalkščiai, vardu žmonės, surius jos glamonėjimus taip labai pamėgę — tokie įkyrus!...

O-o-o! cho!-cho! žaisdama ji iškelia klykiančius dvikojus į paviršų ir po mirksnio — nežiurint jų naivaus protesto — nardina gilumoj!...

Nenorėdama betgi maudančiuosius sutriušinti, galinga letena ji malsina išbėgėjusias, padykusias bangas — dukras. Ir jos, jau mažiau įtušios savo pašėlime, plauna Palangos kuopas.

Lyg pajurio smilgą, nešioja mane bangos. Mano kunas per menka našta, kad bangos grumtų su ja, savo galybę mėgintų, bei didesnę domėsį kreiptų. Milžiniška banga siubteli mane į padangę, pasisodina sau ant prazilusos kupros — suriai pabučiuoja ir tuoj, pabodus žaisti tokiu menku žaisleliu — nusviedžia mane sau po kojų, muilindama putomis!...

Žiauri, mėlynakė gražuolė, kas išlaikys — tavo nepastovių akių, tavo švelnios užšėio pasakos — neužburtas?... Amžinam tavo šnabždėsy tuno neišsėmiamoji praicitės simfonija... Nes tu, žilakasė, atsiminai prabėgusius amžius... šventąją, vaidilūčių saugomą ugnį... garbujį krivę — krivaitį... dievų palaimintą šventąjį gojų... narsijų kunigaikščių žygius ir didelę Lietuvos šalies galybę — išdidžiai kilnoji krutinę... Pasigerėdama užteli laimingų užšėiu, taškais lašų briliantais iš pat gelmių susiubuoji visa ir... imi pinti pasaką... žavingą, tikrąją, kaip pati praeitis pasaką. O prisiminusi gobšų užpuolikų gaujas, kraugerungus svetimšalius, kurie grobimo tikslais puldavo tavo nymylėtą, medum ir pienu tekančią šalį; prisiminusi visus tuos, kurie tavo nugara irstėsi, kad ją apiplėšus — tu įšėlsti! Kaskadomis puoli nieku nekaltas kuopas!... Triuškinai jų kaktose savo juriškos sėlos sopulį!... Šniokšti siaubingą keršto himną! Tu sukeli audrą ir šėlsti neapropiamame plote! Tu gimdai šiurpulį kraudama milžiniškus vandens kalnus!

Tada — tu baisi.
Tada tu — teisėja.
Tu — mirtinai įžeista motina visam pasauliui klykianti apie savo kudikiu skriaudą!
Tu — galybės, grožio, meilės ir keršto simbolis.

Tu — Baltija!

Liuda Adomavičiūtė.

J U O K A I .

Žmonės kalba, kad škotai yra labai šykštūs žmonės. Apie vieną tokių šykštuolių škotų yra sekama pasaka. To škoto brolis išvažiavo į Ameriką ir išsivežė skustuvą, kuriu abu broliu skusdavos. Išvažiavęs brolis Amerikoje gyveno apie dvidešimtis metų. Po to laiko sugrįžo atgal į savo tėvynę Škotiją. Saitikęs savo brolių, kuris visą laiką gyveno namie, tiesiog nepažino — apžėlęs didele barzda. Amerikietis klausia:

— Broli, kame dalykas, kodel tokią didelę barzdą užsiauginai?
— Kai išsivežei į Ameriką skustuvą — neturėjau kuo nusiskusti, — atsakė barzduotas brolis.

rios jį labai gailėjosi ir sakydavo, kad jį stengsis iš-eiti augstus mokslus ir visą savo gyvenimą buti savo motinai paminklu. Tikra senuos savo motinai meilė ir jei jis būtų gyvenęs, tai beabejo tą savo prižadą būtų išpildęs, nes savo duoto žodžio jį visuo-met laikydavosi.

Apart tėvo ir seserų, paliko daugelį artimesnių ir tolimes-nių giminių, kurie visi velionio Kazio gailisi ir kurio ilgai, il-gai negalės jo pamiršti. Gaili-si jo visi pažįstami ir kaimy-nai, nes jis buvo visų mylimas, doras ir pavyzdingas jaunika-tis. Tačiau mūsų visų gailės-čiai, visos ašaros jo mums ne-

sugrąžins ir viskas ką mes ga-lim padaryti, tai prisiminti jo nors trumpą gyvenimą, bet gy-venimą gražų ir pavyzdingą ir palinkėti jam ramiai išsė-tis šaltoje žemelėje, į kurią ir mes visi viens po antram ar ankš-čiau ar vėliau atgulsime.

Iš jo trumpo gyvenimo gali-me pasimokyti tiek, kad visuo-met apsimoka buti doru ir tei-singu, nes aplesdami šį pasau-lį mes daugiau nieko nepalie-kame kaip tik apie save atmin-ti, ir jei mūsų gyvenimas buvo doras, pavyzdingas, tai likusie-ji gyvi apie mumis prisimins gerai, bet jei mūsų gyvenimas bus tokis, kuris neužtarnaus tos pagarbos ir gero prisimi-

nimo, tai tuomet apie mus ir negyvus žmonės kalbės blogai. Taigi čia kaip tik amžinos at-minties Kazys nors trumpai gyvenyo, bet įrodė, kad visuo-met apsimoka buti teisingu ir jis to laikėsi ir todėl visi kas tik jį pažinojo, tai ilgai jį pri-simins ir gailės.

Šių žodžių rašėjas gali-si janno lietuvio apleidusio šį pasaulį pavasary savo gyveni-mo, ir reiškia jo tėveliui ir so-sutėms gilios užuojautos žo-džius.

Viens Iš Kaimynų.

SEBASTOPOLO, PA.
A. a. Ieva Marčiulionienė,
SLA. 203 Kuopos Narė.
Rugpjūčio 5 d. atsiskyrė su

šiuo pasauliu Ieva Marčiulio-nienė, SLA. 203 kuopos narė. Velionė Ieva mirė sulaukus 47 metų amžiaus.

Gimus Lietuvoje, Bačkinų kaime, Prienų parapijoje. Į šią šalį atvyko 1909 m.

Velionė Marčiulionienė buvo energinga ir pavyzdinga šeimyninkė gyvenime: išaugino sūnų Albina ir dukterį Pran-utę. Tuo velionė džiaugėsi ir tikėjosi geresnio gyvenimo su-laukti. Bet jau perėitą metų rugpjūčio mėnesy a. a. Marčiulionienė sutiko nemalonią ligą ir nebuvo gero iki paskutinei valandai jos gyvenimo: tar-čiusku, J. Barausku, J. Marčiulioniu, M. Padriežienė

na mirė, palikdama nuliudime vyrą Juozą Marčiulionį, sūnų Albina, dukterį Pranutę, brolių Juozą Barauską, seseris Ka-tariną Ažiukiene ir Oną Ma-čiulskienę Amerikoje, o Lietu-voj senus tėvelius ir brolius Motieją, Antaną, Joną, Kazį ir Praną ir seserį Magdeloną Kazakevičienę.

Velionė Marčiulionienė į S. L. A. 203 kuopą įsirašė gruodžio 5 d., 1920 metais ir per visą laiką buvo ištikima narė organizacijai. SLA. 203 kuopai nupirko gražių gėlių vainiką, taip pat iš giminių buvo apdovanota vainikais: M. Ma-čiulskiu, J. Barausku, J. Marčiulioniu, M. Padriežienė

ir nuo šeimynos. P. Kačkų užpirktos mišios. Taigi nors ir sunkūs laikai, bedarbės, bet susirinko didelis būrelis drau-gų ir pažįstamų atiduot pasku-tinį patarnavimą velionei Ievai Marčiulionienei — palydėjo į kapus 29 karai.

Palaidota 8 dieną rugpjūčio su bažnytinėmis apeigomis šv. Kazimiero kapuose, Pittston, Pa.

Mes visio maria 203 kuopos ištariam šiuos žodžius: išsėkis amžinai, drauge, Amerikos šaltaj žemelėj. Likusiai šei-mynai ir giminėms tariame di-delės užuojautos.

Ona Galinskienė.

S. L. A. KALENDORIUS
KUOPŲ BEI APSKRIČIŲ
PARENGIMAI

CHELSEA, MASS. — SLA. 53 kuopa rengia pirmą metinį išva-žiavimą sekmdieny, rugsėjo 11 d., Paul Lebel Grove, Andover St., Danvers, Mass. Bus įvairių žaislų, taipgi geras orkestras gros visokių šokių, yra puiki salė šokiams. Nuoširdiai kvie-čiami visi apylinkės lietuviai skaitlingai atsilankyti, o mes už-tikrinam, kad bus užganėdiati.— Rengimo Komisija.

— Kas juokus daro su ryto-jum, tas negali tikėtis gero ry-tojaus.

PROTOKOLAS

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE 37-TO SEI-MO BUVUSIO BIRŽELIO 20—25 D., 1932 M. LIETU-VIŲ PILIEČIŲ KLUBO SVETAINIJE, 1721 Jane St., Pittsburgh, Pa.

(Užbaigta)

FINANSŲ KOMISIJOS RAPORTAS IR REKOMEN-DACIJOS SLA. 37-tam SEIMUI

APIE

SLA. Investmentų ir Finansų Padėtį.

(Pasiremiant SLA. 36-to Seimo Rezoliucija ir S. L. A. Konstitucijos Skyr. VI, Paragrafas 5).

Kovo 26, 1929.

Julius Micevičius, 135 E. 110-th St., Chicago, Ill.; suma \$7,000; baigiasi 3-26-34; 6% — Nuosimčiai už 9-26-31 nemokėti \$210.00. Nuoš. už 3-26-32 nemo-kėti \$210.00. 2 augstų murinis namas; 2—6 kambari-ūs; garų apšildomas; 2 karų garažas; lotas 35x125 pėdų. Apkainuotojai Anton Visbaras ir Vincent Mišeika.

Spalio 26, 1928.

Vincent Miszeika, 1748 W. 86-th St., Chicago, Ill.; suma \$5,000; baigiasi 10-26-33; 6% — Nuosimčiai už 1930 nemokėti \$300.00. Nuoš. už 1931 nemo-kėti \$300.00. Nuoš. už 4-26-32 nemokėti \$150.00. 2 augstų stucco namas; 9 kamb. ir medis garažas; lotas 61x125 pėdų. Apkainuotojai: J. J. Hertmanavičius ir J. J. Sinkus.

Birželio 19, 1929.

Michael Narvidas, 2424 W. 69-th St., Chicago, Ill.; suma \$9,000; baigiasi 6-19-34; 6% — Prieš pri-brendimą numokėjimų šio mortgicijo liko numokėta 12-31-31 \$3,000. Principālė suma numazinta iki \$9,000. Nuosimčiai apmokėti iki dieni. 2 augstų apinaujis murinis namas; 1—6 kamb., kepykla ir krautu-vė, taipgi 4 karų murinis garažas.

Balandžio 7, 1932.

Jonas J. Nienius, R. F. D. No. 1, Sweet Valley, Pa.; suma \$800; baigiasi 4-7-37; 6% — Namas. Dau-giau informacijų neradom. Apkainuotojai: J. S. Lo-patto ir M. A. Raginskas.

Rugpjūčio 25, 1927.

Frank Poszka, 3101 S. Morgan St., Chicago, Ill.; suma \$11,000; 6% — 2 numokėjimai pribrendę nemo-kėti sumoje \$2,000. Nuosimčiai už 2-25-32 sumoje nemokėti \$330.00. 2 augstų murinis bižniavas namas; 2 krautuvės; 1—6 kamb. ir 1—5 kamb.

Gegužės 6, 1930.

Anton Radvilas, 3225 So. Halsted St., Chicago, Ill.; suma \$4,500; baigiasi 5-6-34; 6% — Nuosimčiai apmokėti iki dieni. 2 augstų medis namas; 2—5 kambariūs ir 2 karų medis garažas; lotas 25x125 pėdų.

Lapkričio 24, 1930.

Anton Radvilas, 3424 S. Lowe Ave., Chicago, Ill.; suma \$2,000; baigiasi 12-1-33; 6% — Nuosimčiai ap-mokėti iki dieni. 2 augstų akmenų ir stucco namas; 1—6 kambarių butas, furnace apšildomas; 2 karų garažas; lotas 25x125 pėdų.

Rugsėjo 20, 1930.

John P. Rashinskis, 6343 S. Mozart St., Chicago, Ill.; suma \$4,500, baigiasi 9-20-35; 6% — 1 numokėji-mas 9-20-33 sumoje \$1,000. Nuosimčiai už 9-20-31 nemokėti \$135.00. Nuoš. už 3-20-32 nemokėti \$135.00. 6 kambarių murinis bungalow ir 2 karų garažas; lo-tas 30x125 pėdų.

Balandžio 1, 1930.

Tony Rypkevičia, 1517 N. Irving Ave., Chicago, Ill.; suma \$5,500; baigiasi 4-1-35; 6% — Nuosimčiai apmokėti iki dieni. 2 augstų murinis namas; 2—6 kamb.; 2 karų garažas; lotas 25x125 pėdų.

Gruodžio 10, 1930.

Peter Sachauskis, 4359 S. Maplewood Ave., Chi-cago; suma \$8,000; baigiasi 12-10-35; 6% — Nuosim-tčiai apmokėti iki dieni; 2 augstų murinis bižniavas namas; 3—5 kamb. ir krautuvė; lotas 30x125 pėdų.

Spalio 9, 1929.

August Saldukas, 6549-51 S. Kedzie Ave., Chica-go; suma \$7,000; baigiasi 10-9-34; 6% — Nuosimčiai apmokėti iki dieni. 1 augsto murinis bižniavas na-mas; 3 krautuvės; lotas 50x125 pėdų.

Spalio 27, 1931.

Frank Shepkus, 153 E. 107-th St., Chicago, Ill.; suma \$7,500; baigiasi 10-27-34; 6% — Nuosimčiai ap-mokėti iki dieni. 2 augstų bižniavas triobėsis; 1—8 kamb.; 2—5 kamb.; 1 krautuvė ir 3 kamb. gale krau-tuvės; lotas 31x125 pėdų.

Kovo 14, 1930.

John Sinkus, 1035-37 W. 69-th St., Chicago, Ill.; suma \$18,000; baigiasi 3-14-35; 6% — 1 numokėjimas 3-14-33 sumoje \$1,000. Nuoš. už 9-14-31 nemokėti \$540.00. Nuoš. už 3-14-32 nemokėti \$540.00. 1 augsto muro bižniavas namas; 6 krautuvės ir 3 butai; 33x61 pėdų garažas del 12 karų; lotas 125x100 pėdų.

Kovo 3, 1930.

Peter Smalskis (Bruce Maguire), 15932 Parkside, Detroit, Mich.; suma \$5,000, baigiasi 3-3-35; 6% — 1 numokėjimas 3-3-33 sumoje \$2,000; nuosimčiai ap-mokėti iki dieni. 1½ augsto medis namas; 4 kamb.; 2 karų garažas ir aliejaus stotis; lotas 32½x100 ir 30x100 pėdų.

Gegužės 1, 1929.

Ona Stchuka, 833 West 33-rd Place, Chicago, Ill.; suma \$5,000, baigiasi 5-1-34; 6% — Nuosimčiai apmo-kėti iki dieni. 2 namai — priekinis namas susideda iš 4 butų, o užpakaly randasi 2 butų namas; abu mu-riniai; lotas 25x125 pėdų.

Lapkričio 13, 1931.

Joseph Stulpin, 818 West 18-th St., Chicago, Ill.; suma \$8,500, baigiasi 12-19-33; 6% — Nuosimčiai ap-mokėti iki dieni. 4 augstų murinis namas; 8—4 kamb.; lotas 25x125 pėdų.

Liepos 30, 1930.

Geo. J. Stungis, 3247 So. Morgan St., Chicago, Ill.; suma \$3,000; baigiasi 7-30-33; 6% — 1 numokė-jimas 7-30-32 sumoje \$250; nuosimčiai apmokėti iki dieni. 2 augstų bižniavas muro namas; 1 krautuvė; 2—4 kamb. ir 1—5 kambarių butas; lotas 25x100 pė-dų.

Kovo 18, 1931.

George Vaicaitis, 3126 So. Union Ave., Chicago, Ill.; suma \$3,500; baigiasi 3-18-34; 6% — 1 numokė-jimas 3-18-33 sumoje \$250; nuosimčiai apmokėti iki dieni. 2 augstų murinis namas; 2—6 kamb. ir me-dinis namukas gale loto, 25x125 pėdų.

Lapkričio 23, 1930.

Grace Vikrikas, 123-25 Grand St., Brooklyn, N. Y.; suma \$8,000; baigiasi 11-23-35; 6% — Nuosim-tčiai apmokėti iki dieni. 2 augstų medžio ir stucco bižniavas triobėsis; 1 krautuvė ir 2 apartmenai — 7 ir 8 kambarių; lotas 38:1x36:9 pėdų.

Lapkričio 24, 1930.

Anthony Willis, 1646 N. Irving Ave., Chicago, Ill.; suma \$6,000; baigiasi 11-24-35; 6% — 2 numokė-jimai 12-1-33 sumoje \$500 ir antras 12-1-34 sumoje \$500. Nuosimčiai apmokėti iki dieni. 2 augstų muri-nis namas; 2—5 kamb., furnace apšildomas; lotas 50x125 pėdų.

Sausio 25, 1930.

John Yocis, 6423-25 S. Washtenaw Ave., Chica-go; suma \$14,000; baigiasi 1-25-35; 6% — Nuoš. nemo-kėti už 1931 \$840.00. Nuoš. nemokėti už 1-25-32 \$420.00. Taipgi du numokėjimai po \$500 pribrendę nemokėti. Rendas kolektoja p. Mačiukas, p. Iždinin-ko įgaliotinis. 2 augstų apinaujis muro namas; 4—5 kamb.; garų apšildomas; 50x125 pėdų.

Kovo 23, 1931.

Joseph Zekonis, 7011 S. Maplewood Ave., Chica-go; suma \$5,000; baigiasi 3-23-36; 6% — 2 numokė-jimai; 1-mas 3-23-34 sumoje \$250 ir antras \$250; nuosimčiai apmokėti iki dieni. 2 augstų naujas muro namas; 2—5 kamb.; karštu vandeniu apšildomas; 2 karų garažas; lotas 30x125 pėdų.

Sausio 29, 1932.

Anthony J. Zimont, 6806 Cornell Ave., Chicago, Ill.; suma \$10,000; baigiasi 1-29-37; 6% — Nauja nas-kola. 3 augstų degintų plytų muro namas; 3—5 kamb.; stikliniai porčiai; elektros refrigeratoriai; lotas 30x125 pėdų.

Lapkričio 1, 1929.

Joseph Zukauskas, 2126 S. Halsted St., Chicago, Ill.; suma \$10,000; baigiasi 11-1-34; 6% — 1 numokė-jimas 11-1-32 sumoje \$1,500; nuosimčiai nemokėti už 5-1-32 \$300.00. 4 augstų akmeniniu priekiu, murinis namas; 2—6 kamb.; 1 krautuvė ir 34 kambariai.

Viso labo investuota į pirmus mortgicijus \$418,100.00 Nuosimčiai pribrendę nesumokėti \$9,375.00

Viso labo turim 48 paskolas ant pirmų mortgicijų. Nemokėjime nuosimčių yra užsilikusių — 16, arba trečia dalis visų mortgicijų.

Nesumokėti nuosimčiai už mortgicijus sulig metų dalinasi šiaip:

1930 metuose — 1 — sumoje	\$300.00
1931 metuose — 10 — sumoje	\$4,125.00
1932 metuose — 16 — sumoje	\$4,950.00
(Už pirmą pusmetį).	
Viso	\$9,375.00

Investmentai į Mortgicijus Sulig Valstijų

Dalinasi šiaip:

Illinois valstijoje 37 mort. sumoje	\$290,800.00
New York valstijoje 4 mort. sumoje	76,000.00
New Jersey valstijoje 2 mort. sumoje	21,500.00
Michigan valstijoje 2 mort. sumoje	11,000.00
Penn. valstijoje 2 mort. sumoje	8,800.00
Mass. valstijoje 1 mort. sumoje	10,000.00
Viso	\$418,100.00

Nesumokėti nuosimčiai už mortgicijus sulig val-stijų dalinasi šiaip:

Illinois valstijoje iš 37 mort. 14 mort. % sumoj	\$8,535.00 arba 37%.
Mass. valstijoje iš 1 mort. 1 mort. % sumoj	\$300.00 arba 100%.
Mich. valstijoje iš 2 mort. 1 mort. % sumoj	\$540.00 arba 50%.
Viso 16 mort. sumoj	\$9,375.00.

Finansų Komisijos Rekomendacija SLA. 37-tam Seimui ir Pildomajai Tarybai.

Finansų Komisija rekomenduoja, jog rupestingai apsaugojus SLA. mortgicijų investimus ir idant išven-gus bei sumažinus nuostolius, butinai daryt sekančius žingsnius:

Kad būtų tuojaus foreclosavimo bylos pradėtos ant sekančių mortgicijų:

Joseph Gauditis, 10819 So. Wentworth Ave., Chicago, Ill.	\$4,000.00
M. J. Kiras, 3405-07 So. Lowe Ave., Chicago, Ill.	23,000.00
Francis Matulaitis, 322 Holbrook Ave., Detroit, Mich.	6,000.00
Vincent Miszeika, 1748 W. 86-th St., Chicago, Ill.	5,000.00
John Sinkus, 1035-37 W. 69-th St., Chicago, Ill.	18,000.00
John Yocis, 6423-25 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill.	14,000.00
Kad Iždininkas perimty rėndų kolektojavimā tuo-jaus ant sekančių mortgicijų iki sumokės priklausan-čias sumas:	
Joseph Gumuliauskas, 10742 So. Michigan Ave., Chicago, Ill.	\$10,000.00
N. C. Krukonis, 3251 So. Halsted St., Chicago, Ill.	8,500.00
Jacob Kulis, 3626-36 So. Halsted St., Chicago, Ill.	20,000.00
Peter Lazoraitis, 169 Perry Ave., Worcester, Mass.	10,000.00
Julius Micevičius, 135 E. 110-th St., Chicago, Ill.	7,000.00
Frank Poszka, 3101 So. Morgan St., Chicago, Ill.	11,000.00
John P. Rashinskis, 6343 So. Mozart St., Chicago, Ill.	4,500.00
Joseph Zukauskas, 2126 So. Halsted St., Chicago, Ill.	10,000.00

Finansų Komisija Rekomenduoja:

- 1) Kad Iždininkas bent vieną kartą į metus rapo-rtuotų raštu Pildomajai Tarybai apie Apraudos pa-lisus ir taksų mokesčius ant kiekvieno namo kur SLA. turi mortgicijų.
- 2) Kad nebutų paskolos daromos sumoje didesnė-je kaip \$10,000 ir nebutų daromos ant garažų, vien krautuvų, gazolino stočių ir dirbtuvių.
- 3) Kol neatmoka vieną paskolą, nesuteikti nariui antras paskolos.
- 4) Kad į Finansų Komisiją būtų renkami nariai gyvenant arti Iždininko.
- 5) Kad Seimas įsakytų Pildomajai Tarybai vykin-ti Finansų Komisijos padarytas rekomendacijas „Vie-nybės Bendrovės“ ir „Atstatymo Bendrovės“ pasko-lose.

Prie Užbaigos.

Yra daug kalbama Susivienijimo narių tarpe, kad depresija yra kalta del SLA. investimų kritimo. Tas išreiškimas yra tik dalinai teisingas. Žinoma de-presija paliečia visokių investimų kainas, bet ji ypa-tingai pakenkė silpnus arba spekuliatyvius invest-mentus.

Finansų Komisijos svarbiausias tikslas priren-giant šį raportą — tai yra įrodyti kaip yra pavojinga investuoti SLA. pinigų į antrus mortgicijus ir į bonus be jokio užstato, kad ateity pamašios klaidos neatsi-kartotų. Depresija mažai paliečia gerus saugius bonus ir mortgicijus, — tą faktą ryškiai matysime peržiūrė-dami dabartinės Finansų Komisijos rekomenduotus bonus, kurių kaina šiandien augštai stovi, kaip kur net augščiau negu buvo kada SLA. juos pirkto. Peržiūrė-kite dabartinės Finansų Komisijos rekomenduotus mortgicijus, tai yra tie kurie padaryti po 36-tam SLA. Seimui birželio mėn. 1930 metais. Čia irgi nerasite nei vieno „default“, visi pilnai užsimokėję sulig sutar-ties. Tad ne depresija kalta bonų kainų nuopuolime, bet silpnumas nuopuolių bonų yra kaltas. Geri bonai kaip pirmiau taip ir dabar augštai stovi.

Finansų Komisija prašo 37 Seimo delegatų ir SLA. narių, kad perskaitę šį raportą suprastų, kad čia ne-manomama pasakyti kad Susivienijimui grėšia prapu-tis. Anaipol, Susivienijimas gali gyvuoti ir bujot jeigu ateity investimty reikaluose sekančios Finansų Ko-misijos ir Pildomoji Taryba

1. Rimtai studijuos ir dabo silpnus SLA. invest-

mentus ir patogiam momente juos iškeis į saugius stiprius investmentus. Prie šitokio darbo butinai:

- a) Reikalinga kooperacija tarp Finansų Komisija-jos ir Pild. Tarybos. Dabartinė Finansų Komisija ne-gavo tinkamos kooperacijos nuo Pild. Tarybos. Jos rekomencijos buvo atmetos ir ji todėl negalėjo sene-snių investimty sąrašą pagerinti.
- b) Reikalinga patobulinti konstituciją, kad būtų galima daryti investmentus sulig Pensylvanijos val-stijos įstatais. Dabartinis konstitucijos paragrafas yra labai siauras. Jis leidžia investuoti SLA. pinigus vien tik į valstijos bonus. Norint iškeisti SLA. silp-nus bonus, butinai reikalinga platesnis pasirinkimas gerų bonų, nes vien tik valstijų bonus pasirenkant ne visados bus galima pirkti tinkamomis kainomis. Val-stijų bonų kainos yra paprastai augstos. Yra daug gerų stiprių gelžkelių ir kitokių bonų, kurių kainos daug žemesnės. Iškeičiant silpnus SLA. bonus, kurių kainos yra nuopuolios nebutų tiek sumos nuostolių, jeigu bus įvesta platesnis bonų pasirinkimas.

2. Perkant naujus investmentus griežtai prisilai-kyti to, kad vien tik saugiausius stipriausius „Gilt Edge“ bonai būtų parinkti.

Svarbiausis priežastis del ko Finansų Komisija sa-ko, kad SLA. ateitis nėra tamsi yra tame, kad SLA. turi du naudingus faktorius, kurie nesiranda papras-tuose investmento bižniuose.

1. SLA. neturi žymių „Demand Liabilities“. Kiti investmento bižniai kaip bankos, visados gali laukti, kad depozitoriai umai ištrauks arba reikalau savo pi-nigų. Žinoma tada bankas turi umai parduoti savo investmentus ir jeigu jų kainos yra nukritusios tad parduodant bus dideli nuostoliai. SLA. šitokio pavoj-aus nesiranda.

2. SLA. įplaukos net dabartinei depresijai dar vis viršija išlaidas. Kitaip sakant mūsų organizacija kas-dien gauna naujų pinigų — „cash“. Depresijos lai-kuose „cash“ yra labai brangus ir turint „cash“ ant rankos galima visados naudingus investmento pakei-timus įvykdyti.

Tad dar pakartosime, „duokime SLA. daugiau kooperacijos“, tada ateitis bus šviesi ir pasekminga. Linkėdama Susivienijimui Lietuvių Amerikoje ilgiau-sių metų, Finansų Komisija išrinkta 36-tame SLA. teikia šį savo raportą ir rekomendacijas.

Finansų Komisija:
Anthony A. Olis, pirm.,
Geo. J. Stungis,
Kazys J. Mačiukas.

Finansų Komisijos raportas, kuris buvo Seimo delegatams išdalinatas, buvo priimtas.

Tame raporte kokios yra pasiulytos rekomendaci-jos, nutarta palikti jas įknyti Pildomajai Tarybai.

Iš delegatų buvo įnešimas, kad Centro Sekretorė išsiuntinėtų kuopoms bei jų viršininkams surašus kuo-pų ir jų narių finansinio stovio. Šis nutarimas buvo ir pirmesnių Seimų nutartas, tai palikta taip kaip jau yra nutarta, tik kad Pildomoji Taryba tą nutarimą privalo pildyti.

Įnešimas: kad Centro Sekretorė iš Centro prane-sinėtų tiesiai nariams apie jų suspendavimus. Šis įne-šimas diduma balsų buvo priimtas.

Busiančiam Seimui nominuojamos sekančios vie-tos:

Newark, N. J., Detroit, Mich., Worcester, Mass. ir Waterbury, Conn. Nominavimas uždarytas, eina balsavimai ir gaunami sekanti rezultatai:

Už Detroit 85 balsai,
Už Newark 74 balsai,
Už Worcester 9 balsai,
Už Waterbury 2 balsai.

Nors apsolitūs didumos balsų nebuvo, bet antru kartu Seimo laikymui vieta nebaluota.

Pirmininkas pagerbimui tų SLA. narių, kurie per pastaruosius dvejis metus išsiskyrė iš mūsų tarpo, prašo delegatus atsistoti ir palenkus galvą, sudėti ap-gailą.

Sugiedotas Lietuvos Himnas, pirmininko trumpa kalba į delegatus ir pirmininkas skelbia 37-tą Seimą uždarytu. Seimas uždarytas šeštadieny, 4 valandą po pietų.

Seimo pirmininkas S. Gegužis,
Seimo sekretorius P. Jurgelėntė,
Seimo užrašų vedėjas A. B. Strimaitis.

KLaidos Atitaisyimas.

SLA. Kontrolės Komisijos pirm., p. J. V. Gri-niaus, raporte, tilpusiame „Tėvynės“ No. 32, įsiskver-bė klaida: to numerio puslapy 5, ketvirtos skilties pra-džioje praleista paragrafo pradžia, kuris tai paragra-fas čylybėje skamba sekamai: „Buvo nusiskundimu, butent senesniais laikais Pildomajai Taryba supirkusi už nemažą sumą vertybės popierių Susivienijimui to-kios rūšies, ką fraternaloms organizacijoms valstijos įstatymai neleidžia pirkti. Kadangi šis nusiskundimas vienkart buvo pasiūstas Pildomajai Tarybai, ir taipgi Finansų Komisijai, tad manome, kad ši klausimą kaip Pildomoji Taryba, taipgi ir Finansų Komisija Seimui nušvies aiškiau.“

Kur Pradžia Žmonių Kalbos

Rašo V. S. Jokubynas.

Kur žmogus gavo pradžią savo kalbai? Šitas klausimas mokslui labai svarbus, nes jis sukelia visą eilę kitų klausimų: ar mūsų kalba gavo pradžią pas gyvulius ir žvėris? Daugelis gyvulių ir žvėrių turi balso išdavimui organus panašius kaip ir žmonės. Bet ar jų organų išduodamas balsas turi kokią reikšmę? Ar jų išduodamas balsas yra išreiškimo vieno ar kito dalyko? Ar tas pats išreiškimo balsas pas tos gyvūnus visuomet reiškia tą patį dalyką, ar jis yra ženklu atmainingų, ar visai neturi reikšmės?

Didžiama biologų abejojama. Manoma, kad gyvuliai ir žvėrys neturi užtektinai smegenų jėgos, kad sudarius savo kalbą, nors jie turi skambėjimo stygas, liežuvių ir aparatą, reikalingą sudarymui balso. Bet yra mokslininkai (nors mažumoje), kurie šiame klausime reiškia priešingą opiniją; jų nuomone, kalbos reikšmė gyvulių ir žvėrių balsuose yra ne ginčytina. Šitos teorijos palaikytojų pirmoje eilėje stovi Vokietijos mokslininkas Herr Georg Schwidecki, kuris beveik visą savo gyvenimą pašventė studijavimui gyvulių balsų. Jis patyrė, kad beždžionės ir kiti žemesnio laipsnio gyvūnai turi kalbos distinktą (reikšmę), nes jie visuomet naudoja tuos pačius savo balso skambėjimus, tiems patiems objektams, kas leidžia manyti, kad žmogus savo kalbai pradžią gavo pas šiuos gyvūnus, ar jų gimines.

Prieš keliolika metų vienas Suvienytų Valstijų ekspertas, profesorius R. L. Garner studijavo beždžionių ir apų (beždžionė žmogis, tai beždžionė savo charakteriu arčiausia žmogui) balsus; tam tikslui šitas profesorius praleido pusę savo gyvenimo, Afrikos raistuose, kad gerai įsitęmijus apų „žodžius“. Prieš pat savo mirimą jis tvirtino, kad apai ir kitų veislių beždžionės turi pradžią savo kalbai, bet niekas jam netikėjo.

Dabar su taja pačia teorija išeina Schwidecki. Per dešimt metų jis studijavo „kalbą“ visokių veislių beždžionių ir kitokių gyvūnų, žvėriūnūose: Leipce, Breslave, Berlyne, Drezdene, Halle, Hamburgėje, Londone, Paryžiuje ir kitur. Jo tikslas buvo surast patį pagrindą šitų gyvūnų balsų skambesio, ant kurio grupuojasi visa kalba. Jis tikėjosi, kad šitie gyvūnai pakartos savo „žodžius“, iš ko bus galima spręst, ar jų balsai turi kokią aprubežiuotą reikšmę. To jis laukė iš čimpazų, gorilų, orangutų, gibonų, mandrilų ir babunų; tai beždžionės, nuo augščiausio iki žemiausio laipsnio išsivystyme. Nors gorila savo struktūra arčiausia žmogui, tačiau šitas biologas sako, kad jis patyrė, jog „kalba“ vienok žmogui yra arčiausia čimpazos, nes šita beždžionė vartoja savo kalbą žodžius su ta pačia reikšme, kaip ir žmogaus kalbą vartojama. Borneoj tigras yra pavojingiausias žvėris, bet jis beždžionių bijo labiau, negu žmogaus. Beždžionė oranguta, pamčius tigrą, prasergti kitas savo gimines, šaukdama „hu“. Borneoj gyvenanti žmonės vartoja irgi tą patį šauksmą saviškių prasergėjimui nuo tigro. Afrikos bušmanai, bene žemiausiame laipsny stovintieji žmonių giminė, savo kalbą vartoja daug žodžių, kokius vartoja gorilos. Daugelis mokslų žmonių skeptiškai žiūri į

Žodžių ir Skambėjimų Panašumai.

Tie skambėjimai šiandien mūsų kalbose yra kartais tik paprastais skambėjimais, be reikšmių, bet kartais pasitaiko ir kombinuoti, ar duodanti pradžią mūsų žodžiams. Pavyzdžiui, lotynų kalbos žodis „Aurora“, reiškiantis aušros dievaitę, yra uturiuojamas tarpe apų, ta pačia reikšme aušros išreiškimui. Madagaskaro beždžionės irgi turi tokią reikšmę; saulei tekant jos keičia augštin rankas ir balsiai šaukia „ur-ur-ur“. Tą patį daro ir čimpazos. Prof. Schwidecki tikras, kad šitie uturiavimai yra tai originalas žodžio „Aurora“.

Kitas panašus žodis lotynų kalboje yra „urere“, reiškiantis degimą. Beždžionės irgi vartoja skambėjimą „ur“, kada pajunta karštį. Šitas skambėjimas yra tik pas daugiausiai išsivysčiusias beždžiones.

Pas gorilas labai dažnai vartojamas išsireiškimas „gnak“, kas yra labai panašiu vokiečių kalbos žodžiui „knochen“ (kaulai); to paties šaknis gali būti ir angliškos kalbos žodžių „knock“ ir „crack“. Anglijos studentas Sir Richard Paget sako, kad paprasti gyvūnai skambėjimus išduoda tik su gerkle ir žiočių pagalba. Tuom pasiremdamas prof. Schwidecki aiškina, jog žmogaus kalba paeina nuo gyvūnų. Jo nuomone, priešistoriškas žmogus, gyvendamas grotose ir laukuose su žvėrimis ir beždžionėmis, išmoko nuo jų tulus išsireiškimus ir prie tų pridėdamas naujus, savotiškus, sudarė savo kalbą, kuri paskui tobulinosi sulig gyvenimo aplinkybių. Kol žmogus gyveno tarpe žvėrių, jam kalbos daug nereikėjo, kaip ir šiandien beždžionėms jos daug nereikia. Žmogaus veislei pasididinus, gyvenimo aplinkybės pasikeitęs, kada atsirado daugiau reikalų, tada ir žmogaus kalba prasipletė žodžių ir reikšmingų skambėjimų kiekiu.

Antropologas Arthur Keith sutinka nuomonę, kad gyvūnai savo reikšminius išduoda su gerkle ir žiočių pagalba, vienok nesutinka su Schwideckio teorija, kad žmogus galėjo mokintis kalbos nuo beždžionių ir panašių gyvūnų. Paprastai gyvūnai nors turi visus kalbos sutvėrimui reikalingus organus, bet neturi smegeninės jėgos arba supratimo, ir todėl taisyklišką kalbą išmokyti jė niekad negali, užtai į juos neveikia evoliucija. Su žmogum kitas dalykas. Neatsižvelgiant į aplinkybes, kuriose priešistoriškas žmogus gyveno, kaip tas žmogus išrodė ir į ką pažmogaus kalbą vartojama. Borneoj tigras yra pavojingiausias žvėris, bet jis beždžionių bijo labiau, negu žmogaus. Beždžionė oranguta, pamčius tigrą, prasergti kitas savo gimines, šaukdama „hu“. Borneoj gyvenanti žmonės vartoja irgi tą patį šauksmą saviškių prasergėjimui nuo tigro. Afrikos bušmanai, bene žemiausiame laipsny stovintieji žmonių giminė, savo kalbą vartoja daug žodžių, kokius vartoja gorilos. Daugelis mokslų žmonių skeptiškai žiūri į

rengdamosios miegoti, išpuosmos žandus garsiai šaukia „huil“. Tulos žuvys išduoda balsą kuomet šiokioms ar tokioms aplinkybėms pasitaikius, vanduo jas išmeta ant kranto ir jos liekasi be vandens. Afrikos driežas vadinas „gecko“ šaukdamas saviškius šaukija balsu „p-k“. Šitas reiškinys yra vartojamas ir Afrikos žmonių tautelių kalbose ir tulse kalbose senųjų tautų Europoje. Macaqua beždžionės tankiai vartoja „r“, „e“ ir „ui“. Jaunikliai apai vartoja daug išsireiškimų, skirtingų nuo senių. Resus beždžionės labai dažnai uturiuoja „nir“ ir „rim“. Žemiausios rūšies apas uturiuoja „hok, hug, hag, nag, guagak“; kitos gi „pruit, huit, krig, thuigo“. Afrikos babunai ne aiškiai cypia „c-c-c-c“, kuomet priešas artinasi. Tokį pat cypimą vartoja ir bušmanai, gyvenanti arti babunų. Anamitų kalboje tankiai vartojamas žodis „p“ vartojamas yra ir pas Azijos orangutus. Krokodilai išreiškimui savo jausmų išduoda „hung“. Čimpazos pamatė aušrą šaukia „oo-oo-oo“. Tas turbūt reiškia sveikinimą, nes daugelis laukinių žmonių, sveikindamiesi irgi išduoda šauksmą „oo“.

Tuomi pasiremdamas profesorius Schwidecki ir tikrina, kad žmogaus kalba sau pradžią gavo pas kitus gyvūnus, kadangi daugelis gyvūnų, ypač beždžionių, vartoja daug išsireiškimų, kokius dažnai randame šiandieninių žmonių kalbose, net su taja pačia reikšme.

Kitas Vokietijos mokslininkas, Dr. Bastian Schmid iš Münich, su tam tikro aparato pagalba studijavo anų gyvūnų išsireiškimus. Aparatas tas panašus seismografui (tai aparatas, rodantis žemės drebėjimą); jis tam tikru paisyku žymi balso drebėjimą, sustojimą ir užsisukimą. Su šito aparato pagalba Dr. Schmid patyrė, kad:

Pas čimpazas „oo-oo-oo“ reiškia labai ryškų „Huil“ reiškinį urvas. „Ur-ur-ur“ — sveikinimas tekančiam saulei. Pas gorilas „Gnak“ — kaulai, „Grak“ — man pikta. Pas orangutas „Hu“ — tigras, „Lok“ — meška, „Ung“ — man smagu. Pas gibonus „Hok, hug, hag, nag, guagak“ — man malonu su tavim susitikt. „P-r-r-r“ — eik čia. „C-r-r-r“ — vaisius. Pas babunus „Pk-pk-pk“ — man kvepia vanduo. „Gak“ — pasitrauk. „C-c-c-c“ — pavojus — saugokis.

Tiek pasekmių gauta iš Schwidecki'o ir Schmid'o studijavimo beždžionių „kalbos“. Kitų gyvūnų išsireiškimai dar kaip reikiant neištirta. Kad beždžionių išsireiškimai turi savo vertę, juos palyginant su šių dienų žmonių kalbomis, tai niekas neginčija, bet, kad nuo tų beždžionių išsireiškimų būtų prasidėjęs žmogaus kalba, tam iš mokslininkų mažai kas tiki, ir todėl Schwidecki'o teoriją lygina klaidingai Darvino teorijai, aiškinusiai, buk žmogus išsivystė iš paprastos beždžionės.

ma energija, susikauptum, susispietum ir nesvyruodamas be kapryzų eitum tuo vienu bendro darbu keliu! Dabar, dėja, čia vilką pagiriais kaukia, čia žirgeliai jodinėja, čia gražūs kryžiai dingingai spindi, čia garbingas sostas po kojom tiesias — kaip gi išėiti į juodojo darbo lauką.

Atgimsta Kupiškėnų Dvasia.

Taip šiandien tokią atgimsta karingoji kupiškėnų dvasia. Toji dvasia, kuri prieš keliolika metų tikėjosi išaugti galinaga, išauginti naujas kovos armijas. Šiandien, po pastarųjų kelerių metų tamos, vėl pradeda žvisti. Štai jau vėl sušvinta, susispietusiųjų drąsuolių ir Etnės Kultūros Laisviamųjų Draugijų, žadinas šviesos spindulys. Jau ne vienas jaunuolis turėjo progos nušėbti, pamatęs gausiai prisipildžiusią publikos salę pasiklausyti laisvos kultūros ir mokslo žodžių. Ne vieną šventadienį grįžta naujų minčių kupinas. Laisvos dvasios kupiškėnai buriasi ir suvienytomis jėgomis nori paralyžuoti siaučiančią dvasios letargiją ir sukurti negestamą kultūros židinį, iš kurio skleistųsi tikroji dvasios gyvybė. Su nekantrumu laukiama, kad galėtų netik retkarčiais, bet ir kas sekamadienis pasiklausyti tiesos žodžių, išgirsti naujų žinių. Laukiama paskaitų, laukiama skaityklos, knygyno, laukiama amžinos ramybės namų.

Laukiama Laisvo Atilio Vietos.

Laukimas, svajonės, negali būti tuščios. Štai, rodos, diena po dienos ir jau galėsime džiaugtis amžinosios ramybės laisvąja vieta — laisvomis kapinėmis; nebereikės ilgiau maldauti ar per tvoras veržtis. Laisvosios kapinės! — kupiškėnams didis simbolis. Bet tai dar mažai! Gyvenimui šviesos pasisemti ta pati L. Et. K. Dr-ja veikia ir žada įsteigti

Kitas Vokietijos mokslininkas, Dr. Bastian Schmid iš Münich, su tam tikro aparato pagalba studijavo anų gyvūnų išsireiškimus. Aparatas tas panašus seismografui (tai aparatas, rodantis žemės drebėjimą); jis tam tikru paisyku žymi balso drebėjimą, sustojimą ir užsisukimą. Su šito aparato pagalba Dr. Schmid patyrė, kad:

Pas čimpazas „oo-oo-oo“ reiškia labai ryškų „Huil“ reiškinį urvas. „Ur-ur-ur“ — sveikinimas tekančiam saulei. Pas gorilas „Gnak“ — kaulai, „Grak“ — man pikta. Pas orangutas „Hu“ — tigras, „Lok“ — meška, „Ung“ — man smagu. Pas gibonus „Hok, hug, hag, nag, guagak“ — man malonu su tavim susitikt. „P-r-r-r“ — eik čia. „C-r-r-r“ — vaisius. Pas babunus „Pk-pk-pk“ — man kvepia vanduo. „Gak“ — pasitrauk. „C-c-c-c“ — pavojus — saugokis.

Tiek pasekmių gauta iš Schwidecki'o ir Schmid'o studijavimo beždžionių „kalbos“. Kitų gyvūnų išsireiškimai dar kaip reikiant neištirta. Kad beždžionių išsireiškimai turi savo vertę, juos palyginant su šių dienų žmonių kalbomis, tai niekas neginčija, bet, kad nuo tų beždžionių išsireiškimų būtų prasidėjęs žmogaus kalba, tam iš mokslininkų mažai kas tiki, ir todėl Schwidecki'o teoriją lygina klaidingai Darvino teorijai, aiškinusiai, buk žmogus išsivystė iš paprastos beždžionės.

ma energija, susikauptum, susispietum ir nesvyruodamas be kapryzų eitum tuo vienu bendro darbu keliu! Dabar, dėja, čia vilką pagiriais kaukia, čia žirgeliai jodinėja, čia gražūs kryžiai dingingai spindi, čia garbingas sostas po kojom tiesias — kaip gi išėiti į juodojo darbo lauką.

Tik Per Darbą ir Tikslą.

Juk taj didis kultūros darbas; kas ryžtasi eiti dirbti, turi numesti klastigąjį kailį ir išvyti svajones apie blizgančius dolerius. Tas darbas priima tik nuosirdžius, tik kilniai pasiryžusius skleistis tikrąjį dvasios pažangumą, nesuvaržoj mąją laisvą pasaulėžiūrą mokslo apšviestą kultūrą. Tik atvirai išskleidę kilniuosius laisvos kultūros tikslus, gali patatyti tikrąjį liaudies švyturį, kuris skleistų žmonėms naujos kultūros spindulius ir ugdytų laisvės, demokratizmo ir meilės ugnį! Tik darbai neša gausių vaisių.

Nereikia Nuleisti Rankų.

Taip prislėgta dvasia vėl nusileidė ir nykią mūsų tikrovę, vėl leidišė abejoti, ar bus lemta kada nors kupiškėnų padanagė, o tuo pavyzdžiu ir visoje Lietuvoje, susivisti didiems liaudies švyturiams. Bet ir vėl pakylė atsiminę, jog planingas priekinis eimas skina naujus kelius: per laisvas kapines, per liaudies skaityklą, per knygyną, per liaudies universitetą į liaudies namus! Švietimo ir kultūros darbai pastatys liaudies namus, — liaudies namai bus visų darbų vainikas. („L. Ž.“)

A. Kerdžius.

Ivairybės

LABIAUSIA IŠSIPLATINUSIOS KALBOS.

Išsiplatinimo atžvilgiu, iš visų pasaulio kalbų pirmą vietą užima kinų kalba, kurią vartoja apie 450 milijonų žmonių, taigi, bemaž ketvirtadalis visos žmonijos. Toliau seka indų kalba, kurią vartoja apie 230 milijonų žmonių. Ir tik trečią vietą užima po visą pasaulį išsiplatinusi anglų kalba; ją vartoja apie 170 milijonų žmonių.

Po anglų kalbos seka rusų (125 milijonai), vokiečių (85 mil.), japonų (65 mil.), prancūzų (46 mil.), ispanų ir italų (po 41 mil.), portugalų (37

mil.), malajų (35 mil.), lenkų (22 mil.) ir tt. Graikų ir arabų kalbos, kuriuos kadaise buvo labai išsiplatinusios, dabar turi vos po keletą milijonų jas vartojančių žmonių. Kitataučių daugiausia vartojama kalba yra anglų. Šią kalbą supranta apie 60 milijonų žmonių ne anglų. Rusiškai supranta 50 milijonų ne rusų. Kiniskai ir prancūziškai supranta 30 milijonų, japoniskai ir ispaniskai — 25 milijonai, vokiškai — 20 mil., portugaliskai — 15 milijonų žmonių.

ŽAIBŪ RUŠYS.

Gamtoje yra trys pagrindinės žaibų rūšys. Dažniausia rūšis yra ta, kada žaibo srovė

pereina nuo vieno debesio ant kito. Šitie žaibai žemės paviršius nesiekia ir mums nepavojingi. Antra rūšis, kuri irgi gana dažna ir žmonėms kartais daug nuostolius padaro, — kada elektros srovė (žaibas) trenkia iš debesų į žemę. Pagaliau, trečia rečiausia, bet pavojingiausia žaibo rūšis, kada elektros srovė eina iš žemės į debesis.

Šiandieninės Sovietų Rusijos teritorijos plotas siekia 8,144, — 20 mil., portugaliskai — 15 milijonų žmonių.

ŽAIBŪ RUŠYS.

Gamtoje yra trys pagrindinės žaibų rūšys. Dažniausia rūšis yra ta, kada žaibo srovė

pereina nuo vieno debesio ant kito. Šitie žaibai žemės paviršius nesiekia ir mums nepavojingi. Antra rūšis, kuri irgi gana dažna ir žmonėms kartais daug nuostolius padaro, — kada elektros srovė (žaibas) trenkia iš debesų į žemę. Pagaliau, trečia rečiausia, bet pavojingiausia žaibo rūšis, kada elektros srovė eina iš žemės į debesis.

ŽAIBŪ RUŠYS.

Gamtoje yra trys pagrindinės žaibų rūšys. Dažniausia rūšis yra ta, kada žaibo srovė

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

NELAIMINGA MOTERIS.

Sakoma, kad moterys, neturėdamos ką veikti, suseina pasikalbėti. Pradeda apie šeimyną, vaikus, kaimynus, apie naujas suknes ir skrybėles, tuojams pereina apie kaiminkas, kokios jos neištikimos savo vyrams, kaip raito plaukus, dažo lūpas ir veidus, kaip neprižiuri namų. Ką kalbės nekaltės, o vis pataiko į tą skaudžiausią vietą — į širdį, o širdis yra visuomet surišta su meile. Kalbėdamos apie meilę visuomet išsiskiria geriausiam upe ir laukia kitos progos, kad galėjus susėiti ir ikį socialiai pasitenkinti save tokiomis kalbomis.

Apie meilę kalba moters mokančios mylėti ir tos, kurioms meilės nereikia. Moterys nežinančios kas yra meilė, vyro meilę vadina gyvulio instingtu ir apie gamtos apdovanojimą meile moteris lygiai blogai atsiliepia: jas apkalba, snerkia ir net taip toli nueina, kad suranda ir tam tikrus vardus...

Mylinčios moterims yra begalo sunku gyventi. Jei tokią moteris sueina poron su tokiu vyru, kuris supranta moters troškimus ir jis apsišvietęs, moka saugoti savo moters meilę, tokia pora buna pavyzdinga, ideališka. Bet kokia tai retenybė mūsų gyvenime tokią porą sutikti.

Bet šiame straipsny ne tiek apie moteris, kiek apie vyrus norėjau kalbėti. Neseniai man teko būti vyrų draugijoj, kur pasirodė, kad ir vyrų tarpe randasi moteriško pobūdžio. Vienas po kitam pasisakė savo nuomones ir patyrimus apie moteris.

Mano nuomonė apie moteris yra tokia, kad šią gadynę retą moterį rasi, kad galėtum gyvenimu patenkinti, kalba tulas advokatas. Kad ir kažin kokią gyvenimą moteriai suteiksi, tai ji vis bus surugusi, nepasitenkinusi. Šitai imkime kad ir mano moterį. Ji niekuomet nėra tokiame upe, kad matytum ją visiškai linksma, pasitenkinusia. O kaip žinote, esu advokatas, turiu neblogiausią praktiką ir aš jai galiu suteikti daugiau visko, negu kad jos motiva turėjo, arba kaip kad jos kitos dvi seserys gyvena. Aš atidariau sąskaitas trijose geresnės rūšies krautuose. Gali pirkti ką tik nori. Ji, tiesa, geriau pasipuošusi, negu daugelis moterų, kurių vyrų didesnes paemas turi. Aš mėgtu matyt savo žmoną pasipuošusia, todėl niekuomet nieko nesakau, kad kartais ir netinkamą kokią skrybėlę nusiperka ir padėvėjus kartą, kitą išmeta.

Vasaros metu keliauja beveik kas metas į Europą, žiemos sezonais siunčiu į Floridą porai mėnesių. Duodu visą valią, ką nori, tą daro. Tiesa, man priseina gana dažnai ilgiau vakarais raštinėj pabuti, gana dažnai į susirinkimus nueiti, retkarčiais ir į kluobą užėiti. Bet aš visuomet iš anksto pranešu, kad namie nebusiu, taip kad ji visuomet turi progos padaryti savo planus kaip praleisti vakarą be manęs. Visuomet pataikau gražų žodį. Rodos, nėra kitos moters, kuri taip būtų palaikoma. O ar žinote, ji kaip nepatenkinta, taip nepatenkinta: mane persekioja, bereikalingai įtarnėja, prilygina prie viso ko. Aš kantriai tą viską pernešu tylėjimu.

Mes pasiklausė advokato pasiskundimų, jautėmės šiek tiek laimingesni, nes žinojom, kad kiek jis suteikia savo žmonai, mes negalėjome savo žmonoms tiek duoti. Pora iš mūsų buvom, kurie visą savo amžių dirbame tik už algą, vienas mūsų tarpe buvo, kurs gyvena keliolika metų kaip ir bedarbo, kada nekada parduoda kokį lotą, gauna komisą ir taip gyvena. Bet Motiejus pasiklausęs advokato kalbos, atsiliepė:

Jei taip yra, kaip tamsta, ponas advokate kalbi, tai aš pasakysiu, kad viso nesmagumo priežastis visgi gludi ne tamtos moters pusėje. Kiek aš galiu spręsti, tai jus esate nesuderinta pora. Tamtos moteris yra gamtos apdovanojama visomis gražiomis ypatybėmis ir ji tamsta, matomai, teisingai myli. Jei nemylėti, tai senai jau būtų peržengus savo duotą ištikimybės prižadą. Man rodos, kad tokią moterį patenkinti labai mažai ko tereikia.

Automobilis, kelionės Europon ir po šiltus kraštus nesuteikia jai laimės. Pinigai, nei gražūs pasipuošimai nesuteikia to smagumo, kurį gali suteikti mažai, bet pinigais ir jokiais turtais nenuperkami, dalykai. Vyras moteriai, taip pat moteris vyrui privalo duoti tą, ko jų širdys ir jausmai reikalauja. Gražus žodis, simpatingas žvilgsnis, meilės kupina širdis prašalys visus nesmagumus, pranyks priekaištai, persekiojimas, bėpamatinė nuožūra ir tamsta bus laimingas ir žmona paliks pilnai patenkinta ir smagi.

Trumpiau sėdek prie užsiėmimo; mažiau turėsi paemų, mažiau reikės išleisti. Bet užtad daugiau laimės bus namuose.

Kaip dabar tamsta gyvena, tai ne tamsta, bet tamtos žmona yra nelaiminga moteris.

LIETUVIAI AMERIKOJE

CHICAGO, ILL. Musų Lakunai Aplankys Rytines Kolonijas.

Prieš skridami iš Amerikos į Lietuvą musų lakunai kpt. Darius ir Girėnas žadėjo aplankyti kai kurias didesnes Amerikos lietuvių kolonijas tuo pačiu lėktuvu, kuriuo jie skris per Atlantiko vandenyną. Chicagoje jau veikia visuomenės iniciatyva susidaręs to skridimo rėmėjų komitetas ir to skridimo fondo globėjai. Su dideliu pasisekimu buvo surengta Lietuvių Aviacijos Diena Chicagoje ir Kenoshoje. Visur lietuvių visuomenė reikė savo nuo širdų pritarimą tam žygiui, kuris tiek garbės ir naudingo populiarumo suteiktų musų tautai, o ypač Amerikos lietuviams. Taigi, amerikiečiai lietuviams sąmoningai tai įvertina. O kur augščiau minėti įvykiai musų lakunai pasirodė, visur buvo savo tautiečių maloniai priimti, pagerbti ir tebėra mėgiami už jų drąsumą ir gabumus, parodytus iškilus augštai į padanges.

Kpt. Darius gauna daugelį laišku ir kvietimų atsilankyti įvairiose kolonijose šios vasaros pabaigoje. Jis su savo draugu lak. Girėnu ržosi tai padaryti. Rugsėjo 31 d. jie lėktuvu išskrido iš Chicago į Cleveland, Ohio. Iš čia rugsėjo 2 d. skrido į Wilkes Barre, Pa., rugsėjo 4 d. dalyvauti Lietuvių Aviacijos šventėje, kurią rengė Scrantone, Pa. Rugsėjo 11 d. dalyvaus Liet. Aviacijos šventėje Philadelphiaje, Pa., o rugsėjo 24 ir 25 dd. bus New Yorke ir Brooklyne. Drauge su jais vyksta drąsuolis čikagietis jaunuolis Juozas Bolis, kuris rugsėjo 7 d. pirmą kartą savo gyvenime šoko iš lėktuvo su parašutu.

Augščiau minėtose kolonijose susidarė vietiniai to skridimo rėmėjų komitetai, kurie rengia Lietuvių Aviacijos šventes. Atrodo, kad visur šie musų lakunai-pasirūpėliai bus gražiai sutikti pritarimu ir susilauks vertingos pagalbos bei paramos savo drąsim ir pavojingam žygiui. Taip ir turi būti. Visa Amerikos lietuvių visuomenė be tikišnių ir politinių įsitikinimų skirtumo turi rodyti vieningą savo nusistatymą ir nuosirdų pritarimą nors bendriems tautos reikalams, ypač kada yra geriausių progų suteikti musų tautai didelę garbę už tos tautos sunų žygius. Visos tautos nuolat ir atkakliai stengiasi garsėti savo žygdarbiais ir nuopelnais. Ir mes, lietuviai, neatsilikime nuo tokių siekių, nors ir maža tauta esame. O jūs, visų kolonijų tautiečiai, prisidėkite prie to ir suteikite galimumą tiems musų lakunams nusikristi ne į artimąją Angliją ar Prancūziją, bet tiesiai į Lietuvą.

P. Jurgėla.

PHILADELPHIA, PA. Smarkiai Veikiama Vilniaus Vadavimo Piknikui.

Vilniaus Vadavimo pikniko komitetas dirba išsiuoses, idant padaryti ateinantį švaziavimą visais atžvilgiais kuosekmingiausių. Rugs. 16 d. komitetas vėl turėjo savo posėdį, kuriame buvo atstovai vietos draugijų ir klubų susirinkę galutinam prisirengimui ateinančiam piknikui. Nepribuvo atstovai tik iš Liet. Ukėjų Klubo.

Kapitono Dariaus prisiustos knygutės bilietams parduoti tapo išdalinęs tarpe delegatų, kurie pardavinės po \$1.00 ir augščiau lietuvių aviacijos rėmėjams. Rašant šią žinią jau girdima, kad dolerinių bilietų apšiai yra parduota. Vi-

si rengiantis piknikan, matote, nori gauti paskraidyti tuo aero planu, kuriuo vėliaus musų lakunai skris per Atlantiką Lietuvon. Upas pas lietuvius visam mieste labai pakilęs ir dabar tik eina kalbos apie vaziavimą Vilniaus Vadavimo piknikan. Girdisi besirengiant piknikan ir tuos lietuvius, kurie piknikuose visai nedalyvauja. Matyt, kad Vilniaus vaziavimas giliai gludi lietuvių širdyse ir kad lietuviai be Vilniaus nerimsta. Ir jie nerims, pakol Vilnius ir jo teritorijos nebus gražintos jų savininkams. Taip ir reikia. Tiktai tokios tautos išlaiko savo gyvybę, auga, žengia progreso keliu, kurios turi pilną sąmonę savo reikalus ginti.

Kadangi rugsėjo 11 dieną jau netoli, tad philadelphiečiai lietuviai turi pavartyti kaip ir kokį „drive“, kad tą dieną galėtume pralenkti atsilankiusis piknikan ir Chicago lietuvius. Kam nežingeidu buvo skaityti spaudoje žinių iš praėjusios Lietuvių Aviacijos Dienos Chicago mieste. Nors Chicago daug skaitlingesnė lietuviams gyventojais, negu mes, tačiau musų kolonija gal pasirodys neprasčiau. Nesa per šiuos praėjusius šešis metus, nuo „Lietuvių Dienos“ pasaulinė parodoj, philadelphiečiai neturėjo tokios iškilmingos šventės ir viešo pasiridimo, kaip kad turėsime rugsėjo 11 dieną, „Vytauto Parke“.

VV. rengiamas piknikas, kaip jau visiems žinoma, įvyks rugsėjo 11 d., jei lytu — rugs. 18 dieną, „Vytauto Parke“. Kapitonas Darius atskris kaip 10 val. ryto. Todel norėdami pamatyti jį ir jojo bendrus atskrendant padangese ir nusileidžiant ant lauko prie pat „Vytauto Parko“, tai turite patys žinoti, kada pributi piknikan.

Iš tolimesnių kolonijų vaziuojantiems, čia pakartojam kelrodį į „Vytauto Parką“: vaziuojant gatvekariais, imkit Frankford Elevated iki Bridge Station. Nulipę žemyn, imkit gatvekarį No. 66 ir vaziuokit iki galui. Tenai žiurėkit trokų su Lietuvos vėliava, kurie atvež piknikan. Vaziuojant automobiliais imkit Frankford Ave., nežiurint iš kurios miesto pusės atvaziuosite. Vaziuokit iki gatvekaris No. 66 sustos, nuo čia kokią mylią ir pusę iki kito gatvekario kelio, dabar žiurėkit po kairei kelio No. 513 ir vaziuokit iki Hultonville Pike ir Galloway Road, čia ir „Vytauto Parkas“.

Spaudos Komisija:

A. Garliauskas,
A. Tvaranavičia,
Z. Jankauskas.

PITTSBURGH, PA.

Amerikos Legijono Pensylvanijos Skyriaus Konvencija. Konvencijos obalsai buvo: pasmerkimas prezidento Hooverio pasielgimo del išvėjimo veteranų iš Washingtono, reikalavimas bonų, alaus, duonos; atšaukimas 18-to konstitucijos pataisymo ir Pensylvanijos „mėlinojo įstatymo“.

Taigi rugsėjo 18 d. prasidėjo Pittsburghe Amerikos Legijono Pensylvanijos valdystijos skyriaus konvencija ir tęsėsi 3 dienas. Konvencijai pasibaigus buvo suruošta didžiulė paroda, apie 20,000 legijonierių maršavo gatvėmis.

Konvencijoj akredituotų delegatų dalyvavo virš 1,000. Sesijos buvo laikomos Nixon teatre svetainėje, o vyriausis stovykla (headquarters) buvo rėmėjams. Rašant šią žinią jau girdima, kad dolerinių bilietų apšiai yra parduota. Vi-

inta eilė rezoliucijų visais

svarbesniais gyvenimo klausimais. Iš priimtųjų rezoliucijų pasirodo, kad ir Amerikos legijonieruose viešpatauja ta pati mintis, kaip ir pas daugumą Amerikos piliečių visais gyvenimais gyvenimo klausimais, išskiriant ginklavimosi.

Svarbiausia konvencijos rezoliucija buvo priimta arti 900 balsų prieš virš 100, kuri padarė nekokią įspūdį tarpe Pensylvanijos atžagareiviskų republikonų, tai pasmerkimas prezidento Hooverio ir armijos vyriausio komandieriaus generolo McArthur pasielgimo del išvėjimo „Bonų Armijos“ iš Washingtono. Tas žygis pavadintas „biaurū spek takliu ir svetimu įvykiu Amerikos istorijos lapuose“ ir išreiškiamas pasipiktinimas, kad beginklių veteranų išvėjimui buvo vartojama kanuolės, durtuvai, tankai ir gazai ir kad beginkliai alkani veteranai makties metu turėjo bėgti iš sostinės nespėdami pasiimti nė jiems priklausantių palaikų ir maisto, kiek dar turėjo su savim, ir viskas buvo sunaikinta ugnyje.

Kitos rezoliucijos buvo priimtoms vienbalsiai, kaip tai: reikalavimas bonų išmokėjimo, atšaukimo prohibicijos įstatymo ir neatidėliotino prohibicijos įstatymo pataisymo, kad galima būtų turėti gero alaus, atšaukimo Pensylvanijos „mėlinojo įstatymo“. Bedarbės klausimu, reikalauja didelių viešųjų darbų, kaip valstijų, taip ir federalių, kuriuose galėtų rasti daugumas bedarbių užsiėmimą ir pasilengvintų bedarbę. Priimta rezoliucija prieš panaikinimą karoskolų ir reikalauja atatinamo apsiginklavimo delei šalies saugumo.

Atidarant konvenciją kalbėjo Pittsburgho miesto majoras Charles H. Kline ir pareiškė legijonieriams, kad jie gali jaustis Pittsburghe laisvi, turėti gerus laikus ir nebus trukdomi. Tai legijonieriai ir pasinaudojo majoro pareiškimu, kad nebus „trukdomi“, ir penktadienio vakare surengė tikrą „whoop“ William Penn viešbutyje ir prie viešbučio ir reikėjo pašaukti net 75 policistus, kad išmagiusius legijonierius apmalšinus ir atsteigus šiokią tokią tvarką.

Pittsburgho „butlegeriai“ ir kitokios visokios naktinės ir dieninės pasilinksminimo vietos turbūt turėjo ir gražaus uždarbio laike Legijono konvencijos. Visur buvo iškabinėtos Legijono vėliavos su užrašais: „Welcome Buddies“, tai legijonieriai visai nesivarždami tuoj ir naudojosi, tarsi prisimindami 14 metų paliaubų pasirašymą.

S. Bakanas.

JERSEY CITY, N. J.

A. a. Motiejus Iškauskas. A. a. M. Iškauskas mirė liepos 23 d. Velionis į Ameriką atvyko 1904 metais. Visą laiką gyveno Jersey City mieste. Velionis turėjo daug draugų ir pažįstamų ir su visais gražiai sugyveno. A. a. M. Iškauskas buvo pažangus žmogus, rėmė darbininkiską judėjimą niekad neatsisakydamas svarbiu reikalui paaukoti. Taipgi velionis vedė gražų šeimyniską gyvenimą, išaugino du sunus ir vieną dukterį. Vyriausias sunus vedęs. Mirė turėdamas 55 metus amžiaus ir dar, rodos galėjo ilgokai gyventi, bet nelaimingoji mirtis išplėšė jo gyvybę. Velionis mėgo skaityti laikraščius ir prigulėjo prie draugysčių: New Yorke prie Augščiausios Pagelbos ir New Jersey prie Piliiečių Klubo ir Laisvės pašelpos dr-tės, kurios buvo protokolų sekretoriu per 15 metų. Velionis daug darbovis draugijose ir del to jį visi mylėjo.

A. a. M. Iškauskas jau keli

metai nesveikavo, bet pas gydytojus greit nesiskubino. Pagaliau gydytojai atrado, kad reikia daryti operaciją. Vasario 24 d. a. a. M. Iškauskas pasidavė į ligoninę, kur jam padaryta operacija, bet ji jau nieko negelbėjo, nes buvo per vėlu. Ir sunkiai išsirgęs per šešis mėnesius liepos 23 d. persiskyrė su šiuo pasauliu. Kunas buvo pašarvotas jo namuose ir jį lankė daugelis jo giminių, draugų ir pažįstamų. Buvo žmonių net ir iš tolimesnių miestų. Velionis budamas gyvas niekad gal nė nepagalvojo, kad jis tiek daug draugų turi.

Kambarys, kuriame stovėjo velionio karstas buvo pilnas gėlių ir išrodė, kad velionis miega gėlių darželyje. Ant prišiestų vamikų matėsi užrašai: nuo moters, nuo sunų ir dukterų, nuo sunaus ir marčios Iškauskų, Mr. and Mrs. Katilius ir šeima, Mr. and Mrs. Jasaitis ir šeima, Mr. and Mrs. Gamauskų, Laisvės draugystės, Piliiečių Klubo, Vyčių ir merginų klubo ir tt.

Velionis palaidotas liepos 26 d. iš šv. Onos bažnyčios. Į šermenis ir į kapus palydėti buvo susirinkę daug žmonių. Į kapus lydėjo apie 23 mašinos. Visi velionio liudėjo.

Brangus drauge, išsėkis Amerikos šaltoje žemelėje. Mes ilgai tave mimėsim ir, laikui bėgant, pas tave visi atkeliausim.

Geras Draugas.

SO. MILWAUKEE, WIS.

A. a. Valerija Statkiūtė.

Rugsėjo 23 d. su šiuo pasauliu persiskyrė p-lė Valerija Statkiūtė. Mirė pačioje prakšoje ir reikalauja atatinamo apsiginklavimo delei šalies saugumo.

Atidarant konvenciją kalbėjo Pittsburgho miesto majoras Charles H. Kline ir pareiškė legijonieriams, kad jie gali jaustis Pittsburghe laisvi, turėti gerus laikus ir nebus trukdomi. Tai legijonieriai ir pasinaudojo majoro pareiškimu, kad nebus „trukdomi“, ir penktadienio vakare surengė tikrą „whoop“ William Penn viešbutyje ir prie viešbučio ir reikėjo pašaukti net 75 policistus, kad išmagiusius legijonierius apmalšinus ir atsteigus šiokią tokią tvarką.

Pittsburgho „butlegeriai“ ir kitokios visokios naktinės ir dieninės pasilinksminimo vietos turbūt turėjo ir gražaus uždarbio laike Legijono konvencijos. Visur buvo iškabinėtos Legijono vėliavos su užrašais: „Welcome Buddies“, tai legijonieriai visai nesivarždami tuoj ir naudojosi, tarsi prisimindami 14 metų paliaubų pasirašymą.

S. Bakanas.

JERSEY CITY, N. J.

A. a. Motiejus Iškauskas. A. a. M. Iškauskas mirė liepos 23 d. Velionis į Ameriką atvyko 1904 metais. Visą laiką gyveno Jersey City mieste. Velionis turėjo daug draugų ir pažįstamų ir su visais gražiai sugyveno. A. a. M. Iškauskas buvo pažangus žmogus, rėmė darbininkiską judėjimą niekad neatsisakydamas svarbiu reikalui paaukoti. Taipgi velionis vedė gražų šeimyniską gyvenimą, išaugino du sunus ir vieną dukterį. Vyriausias sunus vedęs. Mirė turėdamas 55 metus amžiaus ir dar, rodos galėjo ilgokai gyventi, bet nelaimingoji mirtis išplėšė jo gyvybę. Velionis mėgo skaityti laikraščius ir prigulėjo prie draugysčių: New Yorke prie Augščiausios Pagelbos ir New Jersey prie Piliiečių Klubo ir Laisvės pašelpos dr-tės, kurios buvo protokolų sekretoriu per 15 metų. Velionis daug darbovis draugijose ir del to jį visi mylėjo.

A. a. M. Iškauskas jau keli

mylima visų, ypač motinėls, kuriai ji buvo didelė pagelba kasdieniniuose darbuose.

A. a. V. Statkiūtė susirgo rugp. 19 d. Nuvežta į ligoninę ir buvo dėta pastangos jos gyvastį išgelbėti. Bet nepavyko: išbuvus 4 dienas ligoninėje ir po motinos priežiūra pasimirė.

Velionė palaidota rugp. 26 d. su bažnytinėmis apeigomis So. Milwaukee Limet miesto kapinėse, kur velionės tėvelis jau 5 metai ilsiis, ant gražaus, augšto kalnelio, tarpe žaliuojančių medelių ir čiulbančių giesmininkų paukštelių. Į kapus velionę lydėjo gana daug žmonių. Prie kapo p. Radavičius pasakė atatinamą prakalbę, kas daugeliui išspaudė gailias ašaras. Buvo tai liudnas momentas.

Palaidojus, lydėtojai pakviesti susirinkti į velionės namus, kur visiems duota pietūs. P-as Radavičius ir čia pasakė atatinamą prakalbėlę. Liudėjo visi svečiai, ypač motina.

Dideliame nuliudime velionė paliko savo motiną ir vienatinį broliuką Vaclavą 12 metų amžiaus.

Lai buna amžinas atsilis Valerijai.

J. M.

ĮDOMU ŽINOT

Visame pasauly yra virš 6,000 skirtingų pašto ženklų, įtrauktų į katalogus. Brangiausia ir pilniausia pašto ženklų rinkinį turi Anglijos karaliaus. Bet ir jo rinkinys nėra pilnas.

Vaidzines atvirutes pradėjo pirmą kartą spausdinti anglas Tuck Londone 1894 metais. Po to jos pradėtos spausdinti

ir kituose kraštuose ir šiandien labai išsiplatinę kuone kiekvienoje pasaulio valstybėje.

Amerikos Jungtinių Valstijų bibliotekose yra 162 milijonai skirtingo turinio knygų. Jeigu visas lentinas, ant kurių tos knygos sudėtos, išstiegtum, tai jos užimtų 700,000 mylių.

Statistikos rodo, kad šaltesnių kraštų gyventojai susilaukia ilgesnio amžiaus, negu šiltesnių kraštų gyventojai. Pavyzdžiui, šiaurės Europos kraštuose šimtamečių senjų yra nepalyginamai daugiau, negu Ispanijoje, Italijoje ar kitame šilto klimato kontinente.

Jungtinėse Valstijose pašto stočių yra 50,000.

Užvirinimui vandens reikia daugiau karščio tokiose vietose, kurios stovi augščiau jūrų paviršaus, negu tose, kurios stovi lygiai su jūromis. Kiekvienas 550 pėdų augštis paima vieną laipsnį karščio daugiau vandens užvirinimui.

Daugiausiai aliejaus išprodukuoja Seminole, Okla., aliejaus šaltiniai, kurių produkcija siekia po 137,000 bačkų į dieną.

Apskaičiuota, kad 1930 metais Kinijos gyventojų skaitlius siekė 439,759,330. Tuo tarpu ne šimto milijonų gyventojų neturinti Japonija daro su milžiniška Kinija kas tik jai tinkama.

Anglijoj 1931 m. iškasta 223,389,900 ilgųjų tonų anglies, jų tarpe tik 6,000,000 tonų kietosios anglies.

— Kurios šeimos apsidraudę Susivienijime Lietuvių Amerikoje, tos sulaukė rytojaus džiaugiasi.

Reumatizmas Sausgėlė

Nesikankykite savęs skausmais, Reumatizmu, Sausgėle, Kaulų Gėlimu, arba Mėšlungiu — raumenų sukimui, nes skaudėjimai naikina kuno gyvybę ir dažnai ant patalo paguldo. CAPSICO COMPOUND moutis lengvai prašina viršminėtas ligas; mums šiandien daugybė žmonių siunčia padėkavones pasveikę. Kaina 50c. per paštą 55c. ar dvi už \$1.05. Dukart tvirtėnis 75c. Knyga: „SALTINIS SVEIKATA“ augalais gydytis, kaina 50 centų.

JUSTIN KULIS,
3559 South Halsted Street,
CHICAGO, ILL.

Tel. Newtown 4464
ANT. J. VALANTIEJUS,
Laisvintas Graborius ir
Balsamutojas.
Aprauda visose šakose.
Notary Public.
54-41 — 72nd Street,
(4 Lexington Ave.) arti
Grand St., Maspeth, L.I.N.Y.

Skaitykite Knygą AMERIKA

— arba —
Rinkinys įvairių faktų, žinotinių Amerikoje gyvenantiems ir čion atkeliaujantiems lietuviams.

„TEVYNĖS“ ADMINIST.
307 West 30th Street,
New York, N. Y.

*"Gamta savo žalumoj
retai švelni iv Lengva"*

PARYŽIAUS TERIOJIMAS

"Gamta savo žalumoj" — pagal didį francūzų tapytoją Luminais... iškveptas neprijaukintų nordų laukinio žiaurumo, atkakliai paėmus Paryžių 845 metais Kristui gimus.

—Ir žalias tabakas neturi vietos cigaretuose

Jo nėra Luckies
... lengviausiam cigarete
kokį kada nors rūkėte

MES perkame puikiasią, patį puikiausią tabaką visame pasaulyje, bet tas dar neišaiskina kodėl žmonės visur skaito Lucky Strike lengviausiu cigarete. Dalykas tame, kad mes niekuomet neužmirštame teisybės, jog "Gamta savo žalumoj Retai švelni ir Lengva" — todėl šis

puikus tabakas, jį tinkamai pasendinus, išnokinus, perleidžiamas per pagerinamą Lucky Strike valymo procesą, kuris žinomas kaip — "It's toasted". Štai kodėl kiekvieno miesto, miestelio ir sodybos gyventojas sako, kad Luckies yra tokie lengvi cigaretai.

"It's toasted"
Tas pakelis lengvų Luckies

Copyright 1932
The American
Tobacco Co.

"Jei žmogus paralytį gerėję knygą, pasakytą gerėję pamokslą, ar padarytą tobulesnius šiltes peletus gaudyti negu jo kaimynas, o pasistatytą namus miško tankmėje, vistiek pasaulis iki jo durų bramins tabaką."

RALPH WALDO EMERSON.

Ar šis pareiškimas negėnėtinai paaiškina kodėl pasaulis užgria ir prūma Lucky Strike?

VIETINĖS ŽINIOS

NEW YORK—KAUNAS.

Didžiojo New Yorko, Newarko ir apylinkės lietuvių didžiai sujudo darbuotis įrengimu Aviacijos Dienos šioje di-džiulėje lietuvių kolonijoje. Šio parengimo pelnas bus skiriamas paramai lietuvių laku-nų skridimo kelionei iš New Yorko į Kauną ateinančiais metais.

Rugpjūčio 24 d., š. m., buvo suauktas abebras susirinkimas iš viso Didžiojo New Yorko ir apylinkės. Buvo plačiai apkalbėtas visas reikalas ir išrinktas komitetas iš 18 asme-nų. Rugsėjo pirmą dieną šio komiteto buvo suauktas or-ganizatyvis susirinkimas Lie-tuvos Generalio Konsulo patal-poje. Aptarus darbo planus pasirodė, kad komitetas dar yra per siauras, tad pasiskir-stant pareigomis, buvo kooptuota daugiau narių į komite-tą. Organizacija susidarė se-kamai:

- 1. Egzekutyvis Komitetas:** Ginkus — pirmininkas, Anta-navičius — vice-pirmininkas, Jurgėla — I-mas sekretorius, Mažeika — II-ras sekretorius, Ambrazevičius — išdininkas.
- 2. Spaudos Komisija:** Stri-maitis, Dragūnas, Kružintai-tis, Baltromaitis, Mažeika.
- 3. Finansų Komisija:** Strum-skis, Kasparas, Žiugžda.
- 4. Programų Komisija:** Klin-ga, Staniulis, Stanišauskas, Sereika, leit. Kaminskas, Va-laitis, Akelis, V. Kaminskas, Očikas, Rudnikas.
- 5. Organizacijos Komisija:** Visminas, Smitrus, Paskaus-ka, Mučinskas, Baltrukonis, Liutvinaitis.

Iš Aviacijos Komisijos sura-dimui vietų (kuri buvo jau praeito susirinkimo laikinai paskirta) pranešimų pasirodė, kad galima gauti: Newark Aero Field ir North Beach, Curtis Field priėmiamomis iš-lygomis. Nutarta rengti dvi dieni: rugsėjo 24 d. Newark, N. J., ir rugsėjo 25 d. North Beach, Didžiamjam New Yorko. Įžanga bus nemokama tiems, kurie bus iš anksto nu-sipirkę bilietą skridimui oran-tomis dienomis ir tuomi aero-planu, kuriuomi lakunai — kap. St. Darius ir lak. S. Girė-nas, skris iš New Yorko į Kauną; pirkę šiuos bilietus, vadinsis rėmėjais šios ekspe-dicijos. Nemokamai įžanga ir tiems visiems, kurie turės iš anksto pasirūpinę Aviacijos ženklelius.

Bilietai bus dviejų rūšių: kurie mokės vieną dolerį, bus kaipo rėmėjai, jų vardai bus įrašomi į rėmėjų knygą ir su-organizuojami į grupes po 10 ypatų, jie trauks liosus, kuris vienas iš jų bus laimingas ir ištrauks laimėjimo liosą, tas turės progos skristi oran. Tan ra rušis bilietų bus trys dolo-riai, kurių vardai bus įrašomi į rėmėjų knygą ir kiekvienas turės teisę skristi oran. Bilie-tus ir ženklelius jau dabar ga-lima gauti pas finansų komisi-ją, arba galima pasiteirauti bent pas vieną iš komiteto na-rių.

Aviacijos dienomis patys la-kunai sudarys dienos progra-mą, parodys savo gabumus, besivartydami ore ir nusileis-dami parašutais tose vietose, kur aerodramų savininkai duos leidimą. Taisi pagaiduojama, kad kiekvienas lietuvis susi-domėtų šiuomi dar nekuomet nematytu įvykiu. Kviečiami visį dalyvauti Aviacijos šven-tėje rugsėjo 24 ir 25 dienomis. Turėsite progos palakstyti ore ir paremsite tuomi kelionę skridimui Lietuvon minėtų mūsų drašuočių.

A. A. Strimaitis.

NAUJA PROGA.

Lietuviams atsidarė nauja proga keliauti Lietuvon iš New Yorko be persėdimo tie-siai į Lietuvos uostą — Klaipėdą. Rugpjūčio 31 d. visiems lietuviams laikraščių agen-tams žinomas darbuotojas p. J. Smitrus įstojo į likšiol lie-tuviams nežinomą laivų kom-paniją — „American Scantic Line“ darbuotis. Tos pat die-nos vakare, „Scanstates“ laive buvo sukviesta burys vietos ir apylinkės lietuvių, kuriame dalyvavo ir Lietuvos generalis konsulas p. Žadeikis, vice-kon-sulas p. Daužvardis, Lietuvių Ekonominio Centro pirminin-kas Dr. F. Puskunigis iš Wor-cester, Mass., ir sekretorius A. S. Trečiokas iš Newark, N. J., Bostono Liet. Vaizbos Buto sekretorius Dr. B. F. Kubilius iš Boston, Mass., Lietuvos At-statymo B-vės sekretorius A. B. Strimaitis, kompozitorius J. Zilevičius iš Elizabeth, N. J., S.L.A. Vice Prez. A. Mikalaus-kas, Brooklyno Vaizbos Buto nariai J. Ambrazejus ir Jan-kus, Dr. Paulionis, vienybie-čiai J. Ginkus, Ks. Strumskis ir Klinga ir, pagaliau, pats J. Smitrus.

Apžiūrėjus laivo patalpą pa-sirodė, kad kambariai ruimin-gi ir gražiai įrengti. Prie ska-nios vakarienės, vadovaujant pačiam šios kompanijos prin-cipalui p. McCormack, pareikšta daug gražių minčių ir duota pažadų remti šią liniją. Veik visi dalyviai kalbėjo angliškai.

Generaliam konsului p. P. Žadeikiui pasireiškus prielan-čiai paremti šią naują atsi-dariusią progą keliauti iš New Yorko į Klaipėdą be persėdi-mo, iš kompanijos pusės pasi-lyta išskirti Lietuvos vėliavą ant vieno šios kompanijos lai-vo. Tuomet buvo pasiulyta ir užgirta sekanti rezoliucija:

Nutarimas.

- 1932 m. rugpjūčio mėn. 31 dieną, prekių ir keleivių trans-portacijos tarp Amerikos Jungtinių Valstijų ir Lietuvos inauguraliame pokyly, įvyku-siam laive „Scanstates“, daly-vaujant Moore, MacCormack & Co., Inc. ir lietuvių atsto-vams, vienu balsu nutarta pa-reikšti sekamai:
- 1) Pasveikinti ir užgirti Moore, MacCormack & Co., Inc., atstovų padarytą pasiuly-mą įsteigti ir palaikyti tiesio-ginį susisiekimą „American Scantic Line“ garlaiviais tarp New Yorko ir Lietuvos Uosto Klaipėdos;
- 2) Nuosirdžiausiai užgirti „American Scantic Line“ at-stovų pasiulytą mintį leisti vieną garlaivį plaukioti po Lie-tuvos Respublikos vėliava, vi-są to garlaivio įgulą sudarant išimtinai iš lietuvių, tuo būdu palengvinant Lietuvos Preky-binio Laivyno vystymąsi;
- 3) Mobilizuoti tiek Lietu-vos, tiek Amerikos Jungtinių Valstijų lietuvių pramonės, prekybos ir turizmo organiza-cijų bendradarbiavimą ir pa-ramą augščiau minėtam tiks-lui, ugdati prekybos ir turiz-mo santykius tarpe abiejų val-stybių.

Šis pareiškimas įteikiamas: Lietuvos Generaliam Konsu-latui New Yorke, „Scantic American Line“ vadovybei, vietos spaudai ir Amerikos Ekonominio Centru.

Šiame susirinkime buvo pas-tebėtinai graži ir maloni nuo-taika. Dvyliką valandą nak-ties visi skyrėsi su geriausiais įspūdžiais.

A. A. Strimaitis.

LANKĖSI REDAKCIJOS.

Rugpjūčio 31 d. lankėsi „Tė-vynės“ redakcijoj S.L.A. Dak-taras Kvotėjas Dr. J. Stanislo-vaitis, ponis Stanislovaiteinė, waterburietė S.L.A. 11 kp. fin. sekr. p-lė H. Tareiliutė ir New Haven, Conn. jaunuolių kuopos narė mokytoja Ona Balsy-tė. Visi jie dabar gyvai ren-giasi prie Lietuvos Rankdar-bių Parodos kuri įvyks spalį mėnesy New Havene ir Water-bury. Tuo reikalu ir New Yorke lankėsi. Beje, p-lė Bal-sytė yra tos parodos rengimo komisijos pirmininkė.

ATOSTOGAUJA.

„Tėvynės“ redakcijos ben-dradarbis p. P. Bajoras su rugsėjo 3 d. pasitraukė porai savaičių atostogų. Atostogas ketina praleisti namieje.

ATIDARO NAUJĄ SUSISIE-KIMO LINIJĄ.

Naujoji New Yorko 8-tos Ave. „subvė“ (požeminis ge-ležinkelis) oficialiai bus atida-ryta rugsėjo 10 d., 12:01 val. ryte ir traukiniai vaikščios nuolat per 24 valandas kas-dien. Keliavimo į darbą ir grį-žimo iš darbo valandomis eks-presiniai ir lokaliniai trauki-niai eis kas keturių minučių protarpiais, o kitu dienos lai-ku eis kas 8 minučių protar-piais. Pradedant su 12:50 val. ryto iki 5.56 val. ryto traukiniai eis nuo 10 iki 12 minučių protarpiais.

Ekspresiniai traukiniai eis nuo 5:45 val. ryto iki 1:00 val. sekamo ryto. Nuo 1:00 iki 5:40 val. ryte ekspresinių trau-kinių nebūs, tik lokaliniai trau-kiniai važinės tarpe Chambers ir 207-tos gatvių. Dienos metu tik ekspresiniai traukiniai važinės nuo Chambers St. stoties iki 207-th St. stoties, o lokaliniai traukiniai eis nuo Chambers St. stoties iki 168-th St. stoties. Ekspresiniai traukiniai 12-kos mylių kelio-nę padarys į 33 minutes, o lo-kaliniai traukiniai nuo Cham-bers St. iki 168-th St., nuva-žiuos į 35 minutes laiko.

Iš pradžios lokalius trau-kinius sudarys penki vagonai,

o ekspresinius traukinius su-darys šeši vagonai. Tvarkraš-tis nustato 482 ekspresiniu traukiniu ir 242 lokaliu trau-kiniu į 24 val. laiką. Pasažie-riai už važinėjimą šiuo nauju požeminiu geležinkeliu mokės 5c. Viso darbininkų operavi-nui šios „subvės“ pasamdyta 1,400, kurie tik laukia prane-simo kuomet stoti darban. Šio požeminio geležinkelio tiesimo darbas pradėtas septyni metai atgal. Miestas šį geležinkelį nutiesė ir miestas jį operuos, kuomet neatirsirod patikėtinų privatinųjų interesų šio geležin-kelio operavimui. Atidarymas šios naujos „subvės“ žymiai sumažins susikimšimą vakari-nės pusės susisiekimo linijose.

Kuopu Susirinkimai

Amsterdam, N. Y. S.L.A. 272 kp. susirinkimas įvyks 11 d. rugsėjo, paprastu laiku ir paprastoje vieto-je. Visi nariai malonkėite ateiti ir užsimokėti savo duokles. Neužmirš-kite atsivesti savo draugus prirašy-ti prie S.L.A. 272 kuopos. Turime ir kitų reikalų aptarimui.
J. A. Sunskis — sekr.

Pittsburgh, Pa. S.L.A. 353 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks 11 d. rugsėjo, 2 val. po pietų, A. P. L. A., 24 Locust St., McKees Rocks, Pa. Visi nariai ir narės malonkėi-te atsilankyti ir užsiokėti užvilktas mokeskis, kad neliktumėt suspen-duoti. Atsiveskite savo draugus prirašyti prie S.L.A. 353 kuopos.
D. Sanda — sekr.

Cleveland, Ohio. S.L.A. 14 kuopos susirinkimas įvyks 7 d. rugsėjo, 7:30 val. vakare, Lietuvių svetainėj. Visi nariai malonkėite atsilankyti ir užsimokėti užvilktas mokeskis.
J. G. Polteris — sekr.

Greenfield, Mass. S.L.A. 297 kp. susirinkimas įvyks 11 d. rugsėjo, 2 val. po pietų, Knight of Colum-bus svetainėj, 70 Federal St. Visi draugai ir draugės malonkėite pri-būti, nes yra svarbių reikalų apta-rimui. Atsiveskite savo draugus prirašyti prie S.L.A. 297 kuopos.
Antanas Aliesius — sekr.

Lietuvos Bondsu

Savininkai gaus augš-čiausią marketo kainą pi-nigais. Del informacijų rašykite Dept. 2.

Kurt H. Schurig & Co.,
50 Broadway, New York.

19-to šimtmečio pabaigos ir 1932 metų mados

NAUJIENŲ pranešimai iš madų centrų apie naujas madas sako, jog cigareto forma valdys moderniškos panelės naujus rudens apval-kalus su pilno ilgio rankove, ypatingai išreikšiančia cigareto formą.

Kaip šis madų palyginimas parodo, pilno ilgio rankovė yra pripildyta kvoduotos medžiagos, kaip ir kito užvardinimo rankovė. Viktorijos laiku panelė, devyniolikto šimtmečio pabaigoje, didžiavosi su savo kumpine „leg o'utton“ rankove, o ši rudenį panelė Amerika atsiduos „dolan“ rankovei, kuri išskiriu yra nepilna, bet vis anganti balioninė rankovė.

„Dėku Jums, Ponia Kalniene, Mes Tuojaus Prisiusime“...

Vienas Geras Budas Gauti Daugiau Biznio

Praneškite Savo Kostumeriams, Kad Pri-statot Gautus Per Telefoną Užsakymus

KADA žmonės žino krautuvę, kuri specializojasi greitai pristatinėti gautus per telefoną užsakymus, jie mėgsta tuo budu sau prekes užsakyti. Krautuvninkas stengiasi visokiais budais, kad jo telefono numeris būtų gerai ži-nomas. Jis atsako greitai ir mandagiai. Prižiuri, kad kiekvienas užsakymas būtų atsargiai išpildytas ir kuogreičiausiai išsiustas.

daug jis įveda kitą liniją, kad kostu-meriai „nenuėitų“ del to, kad viena li-nija užimta.

Jis pasikalba su telefoninkais ir pati ia iš jų kaip galima savo biznį praplėsti telefono pagalba.

Jus esate pakviesti pasinaudot šiuo patar-mu. Jis visi dykai; nėra jokių obli-gacijų. Tik paprašykite pilnų informacijų by kurioj Musų Biznio Įstaigoj.

Kada užsakymų per telefoną gaunama

NEW YORK TELEPHONE COMPANY

Perkame Bonus

Ar turi Lietuvos Boną? Nes mes perkam Lietuvos Bonus ir mokam pagal dienos kursą. Tuojaus praneškite mums, ko-kį turit Boną ir kiek yra prie jo kuponų. Greitai gausi ats-kymą ir pasiulymą grynais pi-nigais. Prie progos aplankykit mus.

Mūsų krautuvė atdara ir va-karais iki 9 valandai.

Parduodam laivakortes ir siūnciam pinigus — doleriais — į Lietuvą, Lenkiją ir Lat-viją.

Mūsų krautuvė didelė. Turime visokių drabužių ir čevėry-kų (shoes). Laikom taipgi pla-čių čevėrykų vyram ir mote-rim.

Nuo dabar ant čevėrykų, skrybelių, marškinių ir kaldrų numušim 25 nuosimtį.

Malonėkit mus nepamiršt.

AMERICAN DRY GOODS STORE
P. BARTKEVICIUS, Savininkas
678 No. Main Street,
Montello, Mass.

DIDELIS PIKNIKAS

Rengia S.L.A. 131 Kuopa, Nor-wood, Mass., Rugsėjo-Sept. 18 d., 1932 m., Ant Moderniškos M. Medzvedžio Ukės, Foxboro, Mass.

Piknikas bus puikus visais atžviigiais. Parinkti muzikan-tai griež lietuviškus ir ameri-koniškus šokius. Bus visokių žaislų, skaniausių užkandžių ir gerimų. Užtikrinam, kad atsilankiusieji busite užganėdinti, kaip jauri taip ir seni.

Iš Norwoodo trokas vež vel-tui nuo Lietuvių svetainės.

Kviečia visus skaitlingai at-silankiti — Rengėjai.

Kelrodis: Važiutot iki South Walpole Sq., pasukt po kairėi iki Beech St., kur bus pažymėta vieta.

BEN BERNIE SUGRĮŽO

IR DABAR GROJA N B C

Nuo Pajurio iki Pajurio 40 Jungtinės Radio Stotys
Antradieny 9 val. vakare, rytų taupomuoju laiku.
WEAF
BRODKASTYS DEL ALMA MALTA

BLUE RIBBON MALT

AMERICA'S BIGGEST SELLER

— Kas neapsirupina savo rytojum, tas rytojaus sulau-kęs verkia.

Magdalena Kizienė

Palaikau graborystės biznio įstaigą mirusio mano vyro Antano K. Kizio.

Visoki patarnavimai laidojime ir kitokiuose reikaluose bus atliekami taip kaip iki šiol buvo.

Visokiais reikalais kreipkitės:
134 CHURCH STREET,
PITTSSTON, PA.

Telefonas: Pittston 690-J.

! LIETUVA

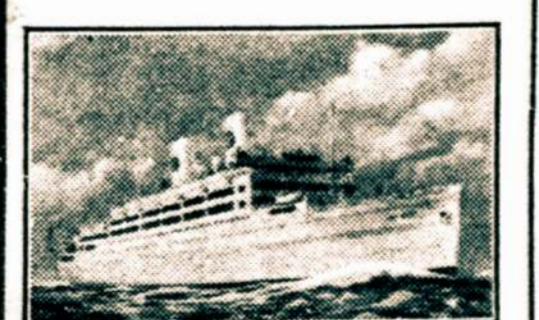
per BREMENĄ greičiausiai jurų laivais
BREMEN EUROPA

Puikus geležinkeliu susisieki-mas iš BREMERHAVEN į LIETUVĄ.

Del informacijų kreipkitės:
57 BROADWAY, NEW YORK
NORTH GERMAN LLOYD

PERSITIKRINK Trumpa, Greita Kelione ! LIETUVA SVEDU AMERIKA LINIJA

LA NEW YORKO ! KLAIPEDA
Per Götterburgą
TRUMPAS KELIAS ! LIETUVA per SVEDU
Dideliais, Naujais ir Moder-niškais Musų Motorlaivais

„Baltasis Švedų Laivynas“
Išplaukiami iš New Yorko:

- M.L. „Kungsholm“, Rugsėjo 15
 - S.S. „Drottningholm“, Rugs. 22
 - M. L. „Gripsholm“, Spalių 4
 - M. L. „Kungsholm“, Spalių 13
 - S.S. „Drottningholm“, Spalių 25
- Informacijos ir iliustruotas cir-kulioris su žemlapiu lietuvių kal-boj gaunamas pas mūsų agentus arba raštinėj:
Swedish American Line
21 State St., New York, N. Y.